

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Dopady zavedení elektronické evidence tržeb na podnikatele v České republice

Introduction of Electronic Record of Sales Impacts to Entrepreneurs
in the Czech Republic

Student: Natalie Trčková

Vedoucí diplomové práce: Dr Mgr. Damian Czudek, Ph.D.

Ostrava 2017

Zadání diplomové práce

Student:

Bc. Natalie Trčková

Studijní program:

N6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6208T011 Ekonomika a právo v podnikání

Téma:

Dopady zavedení elektronické evidence tržeb na podnikatele v České republice

Introduction of Electronic Record of Sales Impacts to Entrepreneurs in the Czech Republic

Jazyk vypracování:

čeština

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
 2. Místo evidence tržeb v právním řádu, vztah k jiným normám
 3. Filozofie fungování EET v ČR
 4. Inspirace pro zavedení EET v jiných zemích EU
 5. Praktické dopady zavedení EET na podnikatele v České republice a jejich zhodnocení
 6. Závěr
- Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Seznam příloh
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

DUŠEK, Jiří. *Elektronická evidence tržeb: v přehledech*. Praha: Grada Publishing, 2016. ISBN 978-80-247-5839-8.

LÍBAL, Tomáš. *Elektronická evidence tržeb*. Praha: VOX, 2016. ISBN 978-80-87480-51-9.

RADVÁN, Michal a Jiří KAPPEL. Electronic Revenue Registry in the Czech Republic. *LeXonomica - Journal of Law and Economics*, 2015, vol. 7, no. 2, p. 139-159. ISSN 1855-7147.

Formální náležitosti a rozsah diplomové práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

Vedoucí diplomové práce: **Dr Mgr. Damian Czudek, Ph.D.**

Datum zadání: 18.11.2016

Datum odevzdání: 21.04.2017

JUDr. Bohuslav Halfar
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Zdeněk Zmeškal
děkan fakulty

Místopřezně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci, včetně všech příloh, vypracovala samostatně a uvedla jsem veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Ostravě dne.....21.4.2017.....

.....*Natalie Trčková*.....
Natalie Trčková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce, panu doktoru Czudkovi, za odborné vedení a praktické rady. Velké díky patří taky mé mamince, která mi po celou dobu zpracovávání této práce přispívala cennými radami a připomínkami z praxe, zásobovala mě novinkami k problematice a se zájmem si mou práci byla ochotna opakovaně číst.

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Místo evidence tržeb v právním řádu, vztah k jiným normám	9
2.1	Pojem tržba, resp. evidovaná tržba	9
2.2	Evidenční povinnost daňových subjektů dle jiných právních předpisů	10
2.2.1	Záznamní povinnost dle DŘ.....	11
2.2.2	Podvojný účetnictví dle zákona o účetnictví	11
2.2.3	Evidence plateb dle zákona o registračních pokladnách	11
2.2.4	Daňová evidence dle ZoDP	12
2.2.5	Povinnost vystavit zákazníkovi doklad	12
2.2.6	Evidence cen dle zákona o cenách	12
2.3	Zasazení EET do právního kontextu	13
3	Filozofie fungování EET v ČR	15
3.1	Princip a zásady fungování EET	15
3.1.1	Zásada elektronizace	16
3.1.2	Zásada online přístupu správce daně ke zveřejněným údajům	17
3.1.3	Zásada dobrovolného zapojení veřejnosti do kontroly.....	18
3.1.4	Zásada otevřeného hardwarového a softwarového řešení.....	19
3.2	Cíle EET a jejich kritiky	20
3.3	Subjekty EET a jejich role	22
3.3.1	Podnikatelé – povinné subjekty.....	22
3.3.2	Státní orgány	23
3.3.3	Veřejnost (spotřebitelé)	24
3.3.4	Dodavatelé hardwaru, softwaru a internetového připojení	25
3.4	Náklady na zavedení a provoz EET	25
3.4.1	Náklady státu.....	26
3.4.2	Náklady ostatních subjektů	27
4	Inspirace pro zavedení EET v jiných zemích EU	29
4.1	Slovenský model	30
4.1.1	Problémy se zaváděním EET na Slovensku	32
4.1.2	Fiskální dopady EET na Slovensku	32
4.2	Maďarský model	34
4.3	Chorvatský model	36

4.3.1	Problémy se zaváděním EET v Chorvatsku	37
4.3.2	Fiskální dopady EET v Chorvatsku	39
5	Praktické dopady zavedení EET na podnikatele v České republice a jejich zhodnocení .	42
5.1	Prvotní zkušenosti se zaváděním EET	42
5.1.1	Nejistota ohledně zavedení a konečné podoby ZoET	42
5.1.2	EET upravuje spíše metodika než ZoET	44
5.1.3	Online platby a EET	44
5.1.4	První vlna EET	46
5.1.5	Druhá vlna EET	48
5.1.6	Budoucnost třetí a čtvrté vlny EET	50
5.1.7	Budoucnost úctenkové loterie	50
5.2	Přínosy a nedostatky EET	52
5.3	Zhodnocení a návrhy možností na zlepšení systému EET	53
6	Závěr	58
	Seznam použité literatury	61
	Seznam zkratk	68
	Seznam příloh	
Příloha 1	Chyba! Záložka není definována.
Příloha 2	Chyba! Záložka není definována.
Příloha 3	Chyba! Záložka není definována.

1 Úvod

Tématem předkládané práce jsou „Dopady zavedení elektronické evidence tržeb na podnikatele v České republice“. Téma jsem vymezila tímto způsobem proto, že nejprve je nutné pochopit, jak elektronická evidence tržeb (dále jen „EET“) vůbec funguje, abych následně mohla zhodnotit její praktické dopady na podnikatelskou sféru a navrhnout náměty na zlepšení stávající právní úpravy. Institut EET, jakožto nástroj Finanční správy, který má napomoci boji s šedou ekonomikou, zefektivnit výběr daní a přispět tak k narovnání konkurenčního prostředí, byl zaveden poměrně nedávno a již od předložení návrhu zákona o evidenci tržeb jej provází řada kritik a nesouhlasů, aniž by byl předem dán prostor pro jeho fungování v praxi. Podle mého názoru jediné praxe může ukázat, zda jsou tyto názory odůvodněné či nikoliv. Důvodem, proč jsem si toto téma zvolila pro svou práci, je právě jeho novost, aktuálnost a projevy působení EET v praxi (ať už české nebo zahraniční) se jeví jako poutavý námět pro praktickou část mé diplomové práce. Téma je mi blízké také proto, že již pátým rokem působím jako praktikantka v účetní společnosti, kde se denně setkávám s názory na EET ze strany podnikatelů i účetních a jejich zkušenosti tak mohou být cenným zdrojem informací a prvních praktických zjištění pro aplikační část mé diplomové práce.

Cílem práce, jak jsem již naznačila, je představit systém EET v podobě, v jaké je implementován v ČR, na základě prvních měsíců jeho praktického fungování zhodnotit jeho klady a zápory ve srovnání s úpravou a zkušenostmi ze zahraničí a v konečném důsledku potvrdit či vyvrátit hypotézu, že zavedení institutu EET je prospěšné a může naplnit zmíněná očekávání. Přínos práce vidím především v doplnění mezery aktuálně dostupné literatury, která se vzhledem ke krátkému působení EET nezaobírá praxí, nýbrž pracuje pouze s teoretickými poznatky o EET.

Z vědeckých metod budu v předkládané práci využívat nejprve analýzu právních předpisů upravujících EET v ČR (zejména zákona o evidenci tržeb, metodiky a důvodové zprávy k návrhu zákona o evidenci tržeb). Pro porovnání zahraniční právní úpravy EET s tou naší v další části práce použiji komparaci a dále také analýzu fungování a ekonomických dopadů EET v zahraniční praxi. Analyzovat budu rovněž průběh zavádění EET u nás včetně jeho dopadů na podnikatele a prvních praktických problémů, které systém přinesl. Nakonec pomocí syntézy zformuluji své poznatky, doporučení a návrhy na změny ve stávající právní úpravě postihující problematiku EET.

Struktura práce odpovídá vymezení tématu tak, jak jsem již naznačila v prvním odstavci. Kromě úvodu a závěru bude na začátku práce uvedena kapitola s výchozími

informacemi o právním prostředí, do něhož je institut EET zasazen a jeho dalších vazbách na jiné právní normy. Nastíním také přehled dalších pro podnikatele povinných evidencí, které však nebyly dostačující, proto je bylo nutné rozšířit o další nástroj v podobě EET. Další kapitola bude věnována objasnění principu a zásad fungování systému EET v České republice, cílům EET a jejich kritikám a nakonec subjektům, které v EET sehrávají určitou roli. Logickou strukturu práce chci doplnit také kapitolou o nákladech na zavedení EET, a to z pohledu všech zúčastněných subjektů. Stěžejní místo v mé práci bude zaujímat také kapitola o institutech evidence tržeb, které (úspěšně či méně úspěšně) fungují v jiných evropských zemích a staly se tak v mnohém inspirací i výstrahou pro nás. Tato kapitola bude východiskem pro závěrečnou část práce, jejímž obsahem bude především poukázání na první problémy, které přineslo působení EET v praxi, ale také práce s prvními faktickými daty ekonomického charakteru, což mi pomůže potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu o předpokládaných přínosech zavedení EET a dospět tak k cíli práce.

Problematicke EET se věnuje zatím jen několik odborných publikací, vzhledem k již zmíněnému nedávnému zavedení EET. Základním pramenem, z něhož budu ve své práci vycházet, je *zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb* se srozumitelným komentářem Mgr. Petra Taranda, který vydalo nakladatelství PORADCE. Jako doplněk k tomuto zákonu budu využívat *metodický pokyn* Generálního finančního ředitelství *k aplikaci zákona o evidenci tržeb* a *důvodovou zprávu k návrhu zákona o evidenci tržeb*. Za velmi zdařilou monografii, v níž je z teoretického hlediska EET detailně rozebrána, považuji *Elektronickou evidenci tržeb* od Tomáše Líbala. Často se budu odkazovat také na příspěvek kolektivu autorů z Masarykovy univerzity v Brně *Electronic Revenue Registry in the Czech Republic*, který vznikl v rámci výzkumného projektu univerzity a obsahuje zajímavé úvahy o návrhu zákona o evidenci tržeb. Nejaktuálnějšími zdroji, reflektujícími nejčerstvější změny v problematice EET, jsou elektronické články zveřejňované např. na webovém portálu *Podnikatel.cz* a webu věnovanému Finanční správou přímo EET - *etrzby.cz*. Zajímavé a relevantní jsou rovněž články publikované v rámci elektronických periodik jako je *Auditor*, čtvrtletník *Finanční, daňový a účetní bulletin* nebo *Ekonom*, z nichž budu také často čerpat. Nedostatek aktuálně dostupné literatury spatřuji především v pojetí EET zatím pouze teoretického hlediska, jelikož v době vydání zmíněných publikací ještě EET nebyla spuštěna a tak bylo možné pracovat pouze s odhady a úvahami o praxi s přihlédnutím na zaběhnutý systém evidence tržeb v jiných zemích, především v Chorvatsku.

Práce je psána k právnímu stavu ke dni 31. 3. 2017.

2 Místo evidence tržeb v právním řádu, vztah k jiným normám

Na úvod této kapitoly je vhodné zabývat se nejprve pojmem tržba, která je předmětem zaváděné evidence, jak již plyne z názvu, a zároveň klíčovým prvkem celého institutu EET, neboť právě z této tržby plyne, resp. měla by plynout do státního rozpočtu významná příjmová položka v podobě daní.

Aby byl zajištěn pravidelný příjem do státního rozpočtu z daní, je nutné podchytit veškeré tržby, včetně těch, které do doby zavedení EET unikaly kontrole, neboť dosavadní systém dával prostor k tomu, aby nebyly všechny tržby při své realizaci podnikateli řádně evidovány a přiznávány, nebo s nimi po jejich zaevidování mohlo být libovolně manipulováno. Zavedením EET by tento podvodný aspekt dosavadního systému evidence a kontroly tržeb měl odpadnout.

Povinnost vést určité evidence související s výdělečnou činností podnikatelů ukládaly či ukládají i jiné právní předpisy, dříve než samotný zákon o evidenci tržeb (dále jen „ZoET“), a proto je rovněž vhodné se jimi v práci zabývat. EET má navíc vazby na další právní předpisy, zejména na daňový či správní řád, neboť tyto se při evidenci tržeb užijí podpůrně, není-li speciální úprava obsažena v ZoET.

2.1 Pojem tržba, resp. evidovaná tržba

Pro pojem tržba nenajdeme v české odborné literatuře ani legislativě přesnou a jednotnou definici. Podle Slovníku spisovného jazyka českého je tržbou „úhrnný peněžní příjem z prodeje za určitou dobu nebo při nějaké příležitosti“¹. Wikipedie pak hovoří o tržbě jako o „souhrnu finančních prostředků přijatých určitým podnikatelem nebo v určité provozovně za prodané zboží nebo poskytnuté služby v příslušném časovém období“². Z ekonomického hlediska je tržba ukazatelem hospodářské činnosti podniku nebo jednotlivce vyjadřující jeho peněžní příjmy, které inkasuje jako výsledek svých obchodních aktivit. V zákonech, předpisech a vyhláškách týkajících se účetnictví nacházíme pojem tržba pod názvem výnosy. V daňových předpisech se rovněž nehovoří o tržbách jako takových, ale o výnosech nebo příjmech daňového subjektu (zákon o daních z příjmů, dále jen „ZoDP“) nebo o zdanitelných plněních či úplatách (zákon o DPH). Ani ve znění daňového řádu (dále jen „DŘ“) se s pojmem tržba nesetkáme.

¹ Slovník spisovného jazyka českého [online]. Praha: Ústav pro jazyk český, 2011 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledaj=Hledat&heslo=tr%C5%BEba&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>.

² Tržba. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tr%C5%BEba>.

Ze všeho výše uvedeného lze však dovodit, že tržbou se rozumí příjem nebo výnos podnikatele, který je podkladem pro správné stanovení jeho daňové povinnosti. Jedná-li se o výnos, resp. příjem hrazený bezhotovostně, lze jej v této formě jednoznačně prokázat a doložit či si jeho předložení státním kontrolním orgánem od bank vyžádat. Problémy jsou však dlouhodobě shledávány zejména u plateb v hotovosti, u nichž je větší prostor pro jejich nepřiznání, zkreslování a následné daňové úniky. Z tohoto důvodu bylo zapotřebí přijmout zákonná opatření k tomu, aby byl právě hotovostní platební styk důsledně evidován a kontrolován. K tomuto účelu má sloužit EET, jejímž smyslem je elektronické zaznamenání každé jednotlivé tržby podnikatele s cílem napravit deficit v systému dosavadních evidencí a kontrol.

Evidovanou tržbou se pak rozumí platba splňující formální náležitosti pro evidovanou tržbu a zakládající rozhodný příjem (viz kapitola Subjekty EET a jejich role). Povinností platbu, resp. tržbu evidovat, spolu s průkazností bezhotovostních plateb, se tak výnosy, příjmy, zdanitelná plnění, úplaty, obecně řečeno tržby, stávají ukazatelem průběžně kontrolovaným a současně nástrojem pro správné stanovení daňových povinností, zejména u daně z přidané hodnoty (dále jen „DPH“) a daně z příjmů.

2.2 Evidenční povinnost daňových subjektů dle jiných právních předpisů

Právní úprava související s problematikou evidence tržeb již před zavedením EET obsahovala řadu institutů, které ukládaly podnikatelským subjektům povinnost vést některé evidence související s jejich podnikatelskou činností, obdobné evidenční povinnosti dle ZoET. Jedná se o evidenci dle daňového řádu, zákona o účetnictví, zákona o registračních pokladnách a dalších³. Všechny tyto evidence slouží obdobně jako EET ke správě daní s tím rozdílem, že tyto na rozdíl od EET neposkytují státu relevantní a hromadné informace o obchodních transakcích podnikatelů a podnikatelích samotných, což Finanční správě neumožňuje posoudit správnost jejich daňové povinnosti, která tak může být v konečném důsledku nižší než daňová povinnost skutečná. EET má tento nedostatek dosavadních nástrojů odstranit.

³ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb. In: *Sněmovní tisk 513/0, část 1/6*. Praha, 2015. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=513&CT1=0>.

2.2.1 Záznamní povinnost dle DŘ

Nejpodobnější institut k EET, který v českém právním řádu existuje, je záznamní povinnost upravená v § 97 DŘ.⁴ Dle ní je poplatník povinen evidovat veškeré platby v hotovosti, které v rámci svého podnikání realizuje. Na rozdíl od EET toto podnikatel provádí bez zasílání údajů správci daně a v libovolné formě, což vytváří prostor pro daňové úniky a následně nižší příjem do státního rozpočtu ve formě daní. V tomto kontextu je vhodné zmínit, že správce daně je dle citovaného § 97 DŘ oprávněn uložit poplatníkovi povinnost navíc vést další zvláštní záznamy potřebné pro správné zjištění a stanovení daně, ale tato záznamní povinnost nemůže být uložena z pouhé libovůle správce daně. V návaznosti na § 92 odst. 5 písm. c) DŘ musí správce daně nejprve prokázat, že evidence vedené poplatníkem nejsou dostačující a teprve poté uložit vedení evidencí dalších. Celý proces tak může být zdoluhavý a značně problematický. U EET tento aspekt zcela odpadá.

2.2.2 Podvojný účetnictví dle zákona o účetnictví

Zákon o účetnictví ukládá podnikatelům – účetním jednotkám vedení evidence v podobě podvojného účetnictví, přičemž podnikatelé dle tohoto zákona povinně evidují podvojným způsobem a do příslušného období údaje o jejich majetku, závazcích, nákladech a výnosech a výsledku hospodaření.⁵ Účetní jednotky tyto skutečnosti evidují na účetních dokladech a následně zaznamenávají v účetních knihách.

2.2.3 Evidence plateb dle zákona o registračních pokladnách

Zákon o registračních pokladnách ukládal dotčeným podnikatelům v maloobchodě a pohostinství povinnost evidovat přijaté i vydané platby, ať už provedené v hotovostní formě nebo elektronickou cestou, a to prostřednictvím pokladny či jiného zařízení s fiskální pamětí (tato povinnost však v důsledku negativní kampaně nevstoupila v účinnost).⁶ Zároveň byli podnikatelé povinni vydat zákazníkovi v souvislosti s přijatou platbou doklad s předepsanými náležitostmi. I tento systém, obdobně jako je tomu u EET, obsahoval některé výjimky pro určité formy plateb. Např. platby přijaté při domovním prodeji nebo platby plynoucí z prodeje automaty byly z režimu vyloučeny, nebo např. platby za jízdenky v hromadné přepravě bylo možné evidovat jedním souhrnným záznamem, tedy ve zjednodušeném režimu.

⁴ *Finanční, daňový a účetní bulletin*. Praha: Finanční aj. ekonomické poradenství a vydavatelství, 1992-. ISSN 1210-5570.

⁵ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb, pozn. 3.

⁶ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb, pozn. 3.

2.2.4 Daňová evidence dle ZoDP

ZoDP ukládá podnikatelům – fyzickým osobám, které nejsou účetní jednotkou dle zákona o účetnictví, povinnost vést daňovou evidenci, tedy evidenci ve zjednodušeném rozsahu oproti podvojnému účetnictví.⁷ Podnikatelé jsou povinni evidovat údaje o svém majetku, závazcích, příjmech a výdajích za účelem stanovení základu daně a daňové povinnosti samotné. Zákon rovněž ukládá další evidenční povinnosti, např. § 7 ZoDP ukládá poplatníkům, kteří vykazují dílčí základ daně podle tohoto paragrafu a uplatňují paušální výdaje, evidovat příjmy a pohledávky, které souvisí s touto jejich výdělečnou činností. Další evidenční povinnost je upravena hned v následujícím § 9 ZoDP, která se vztahuje na poplatníky uplatňující výdaje procentem z příjmů, tito rovněž musí evidovat veškeré příjmy a pohledávky související s nájmem. Uplatňují-li daňové subjekty výdaje skutečně vynaložené, musí vést záznamy nejen o příjmech, ale také o výdajích, odepisovatelném hmotném majetku, o rezervách na jeho opravy a dále také o pohledávkách a závazcích, případně mzdových listech.

2.2.5 Povinnost vystavit zákazníkovi doklad

Tuto povinnost podnikatelům ukládá nejen zákon o ochraně spotřebitele, ale také živnostenský zákon, nyní už i ZoET, případně další.⁸ Podnikatel je tak povinen učinit na žádost spotřebitele (zákazníka), přičemž je vázán uvedením předepsaných náležitostí, které by měl doklad obsahovat (např. datum prodeje, o jaké zboží či službu se jedná, jeho cena, identifikace prodávajícího apod.). Povinnost vystavit doklad s příslušnými náležitostmi může podnikatel splnit najednou, tzn. jedním dokladem tak může dojít ke splnění např. čtyř povinností uložených různými zákony.

2.2.6 Evidence cen dle zákona o cenách

Zákon o cenách ukládá prodávajícím vést evidenci cen zboží, které je prodáváno spotřebitelům, ale také evidenci cen stanovených úředně a cen usměrňovaných.⁹ Tuto evidenci prodejce musí vést tři roky po skončení prodeje zboží.

⁷ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb, pozn. 3.

⁸ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb, pozn. 3.

⁹ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb, pozn. 3.

2.3 Zasazení EET do právního kontextu

Problematika evidence tržeb obecně spadá do finančního práva, konkrétně do oblasti práva berního, jehož cílem je efektivní správa daní, tedy správně daně zjistit a stanovit a následně je řádně a včas vybírat (viz § 1 odst. 2 DŘ).¹⁰ Nezbytným nástrojem k provádění této efektivní správy a tím i k naplnění účelu správy daní je kontrola ze strany orgánů Finanční správy, které k tomu využívají (mimo jiné) právě institutu EET. Zavedením EET tedy došlo k rozšíření dostupných nástrojů správy daní.

„Evidence tržeb je určitý druh oznamovací povinnosti, na základě které se však daň přímo nestanovuje (na rozdíl od daňového přiznání)“ (Kouba, 2016, s. 39). Je pouze podpůrným nástrojem ke stanovení základu daně z příjmů či DPH. Z toho plyne, že čísla z EET nemohou téměř nikdy souhlasit na konečná čísla v daňovém přiznání a v přiznání k DPH a že EET nesleduje přesně to, co zákon o účetnictví, ZoDP či jiné zákony.

EET funguje na základě zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb a dalších doprovodných předpisů, které mají podobu zákona č. 113/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím ZoET (změna v ZoDP, zákoně o DPH a zákoně o správních poplatcích).¹¹ V § 35 bc ZoDP se jedná o významnou změnu týkající se zavedení jednorázové slevy na dani pro fyzické osoby ve výši pět tisíc korun. Zákon o DPH v souvislosti s přijetím ZoET zavádí sníženou sazbu daně pro nealkoholické nápoje a stravovací služby (viz příloha č. 2 zákona o DPH). Zákon o správních poplatcích zase stanovuje speciální poplatek za závazné posouzení evidované tržby ve výši tisíc korun, namísto obecné výše správního poplatku za rozhodnutí státního orgánu (viz položka 1 písm. o) přílohy zákona o správních poplatcích).

Evidence tržeb je součástí procesu správy daní, z čehož vyplývá, že obdobně jako oznamovací či záznamní povinnost je řazena mezi procesní normy.¹² ZoET upravuje práva a povinnosti dotčených subjektů, postupy uplatňované při evidenci tržeb a postupy s nimi související, což znamená, že ve vztahu k DŘ se jedná o zvláštní předpis, který má aplikační přednost. ZoET obsahuje také normy daňového práva a postupy v něm upravené lze považovat za správu daní. Jako obecný procesní předpis k ZoET se tedy užije DŘ (viz § 33 ZoET upravující vztah k DŘ). Výjimkou jsou řízení o přestupcích a správních deliktech,

¹⁰ RADVAN, Michal a Jiří KAPPEL. *Electronic Revenue Registry in the Czech Republic*. LeXonomica - Revija za pravo in ekonomijo / Journal of Law and Economics, Maribor: Univerza v Mariboru, 2015, vol. 7, no. 2, p. 139-159. ISSN 1855-7147.

¹¹ DUŠEK, Jiří. *Elektronická evidence tržeb: v přehledech*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-5839-8.

¹² *Finanční, daňový a účetní bulletin*, pozn. 4.

kde se naopak užije správní řád. DŘ bude použit zejména při získávání relevantních informací o dodržování povinností uložených ZoET, tedy v kontextu při zjištění skutečností rozhodných pro zahájení řízení o přestupku či správním deliktu, přičemž podklady budou získávány zejména v rámci vyhledávací činnosti dle § 78 DŘ a místního šetření dle § 80 DŘ. Aplikace DŘ se předpokládá také při předávání informací mezi orgány veřejné moci při prověřování plnění povinností stanovených ZoET. V souvislosti s tím je vhodné zmínit, že za účelem zdůraznění provázanosti EET s dalšími právními předpisy používá ZoET rovněž společné pojmy, jako jsou např. „poplatník“ či „správce daně“.

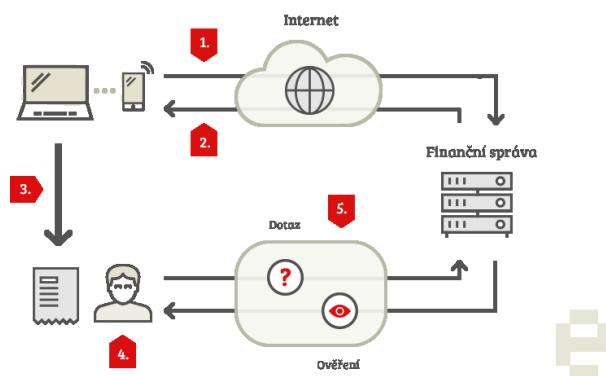
O vztahu EET k jiným normám vypovídá také vydaná účtenka, která je nejen zdrojem informací pro zákazníka, ale dokládá rovněž splnění povinností, které ukládají právní předpisy podnikatelům ve vztahu ke spotřebiteli a jeho ochraně, v oblasti daně z přidané hodnoty či jako prokázání vynaloženého výdaje u daně z příjmů.

3 Filozofie fungování EET v ČR

Systém EET není třeba z hlediska účelu jeho zavedení dlouze představovat vzhledem k poměrně rozsáhlé mediální prezentaci a bouřlivé diskuzi. Ve zkratce řečeno se jedná o nástroj Finanční správy, který má pomoci řešit a nejlépe vyřešit problémy s šedou ekonomikou, daňovými úniky, nerovným podnikatelským prostředím v České republice a další. Podaří-li se tyto problémy zavedením EET vyřešit, stát nebude muset zvyšovat daňovou a administrativní zátěž podnikatelů a zároveň tak bude moci investovat více prostředků do veřejných služeb jako je zdravotnictví, školství, sociální péče apod.

3.1 Princip a zásady fungování EET

Princip běžného (tzv. online) režimu EET spočívá v tom, že podnikatel v reálném čase (tzn. online) komunikuje s Finanční správou, jíž prostřednictvím zařízení s internetovým připojením informuje o každé hotovostní tržbě, kterou v rámci své podnikatelské činnosti realizuje (1.).¹³ Činí tak ještě před tím, než přijme platbu za zboží či službu od zákazníka. Finanční správa vygeneruje (2.) a v odpovědi zašle (v řádu sekund) unikátní kód (tzv. fiskální identifikační kód, dále jen „FIK“¹⁴), který musí podnikatel na účtence uvést, následně ji vytisknout (3.) a až poté přijmout od zákazníka hotovost oproti předání účtenky (4.). Díky unikátnímu kódu bude moci kdokoliv a kdykoliv zkontrolovat, zda tržba byla skutečně přiznána a prošla systémem Finanční správy (5.). Princip fungování EET shrnuje následující schéma (Obr. 3.1):

Obr. 3.1: Princip fungování EET
(zdroj: etrzby.cz)

¹³ VOKURKOVÁ, Kateřina. Evidence tržeb od A do Z. *Ekonom* [online]. 2016 [cit. 2017-01-10].

¹⁴ FIK je unikátní identifikátor vygenerovaný Finanční správou pro každou datovou zprávu obsahující údaje o evidované tržbě (Evidence tržeb: Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb, s. 25). FIK tedy potvrzuje zaevidování dané tržby.

Vedle běžného režimu ještě rozlišujeme režim zjednodušený (tzv. offline). Tento režim se vztahuje na případy, kdy podnikatel provozuje činnost v lokalitě s nedostupným či nedostatečným internetovým připojením, což by za situace evidování v běžném režimu ohrozilo plynulost celého procesu.¹⁵ Poplatník tedy nekomunikuje s Finanční správou v okamžiku přijetí tržby, ale zasílá jí potřebné údaje nejpozději do pěti dnů od jejího vzniku. Poplatník má rovněž povinnost vydat zákazníkovi účtenku stejně jako v běžném režimu, ale tato účtenka logicky nemůže obsahovat FIK, který je zde nahrazen tzv. podpisovým kódem poplatníka (dále jen „PKP“)¹⁶. Evidovat v tomto režimu může podnikatel na základě předem podané žádosti u správce daně, který ji posoudí a v případě jejímu vyhovění vydá povolení evidovat tržby ve zjednodušeném režimu. Automaticky (tzn. bez podání žádosti) mohou v tomto režimu evidovat své tržby subjekty, které inkasují hotovost na palubách letadel, ve vlacích či dálkových autobusech. V tomto režimu „dočasně“ evidují také poplatníci, u nichž došlo k technickým problémům (např. výpadku internetového připojení). Podnikatel je potom povinen komunikovat s Finanční správou po opětovné nápravě poruchy, nejpozději však do 48 hodin od vzniku tržby.

Systém fungování EET v České republice, ať už v režimu běžném nebo zjednodušeném, spočívá v několika zásadách, čímž se odlišuje od jiných (dosavadních) systémů evidence tržeb.¹⁷ Jedná se o zásadu:

- elektronizace,
- online přístupu správce daně ke zveřejněným údajům,
- možnosti dobrovolného zapojení široké veřejnosti do kontroly,
- otevřeného hardwarového a softwarového řešení.

3.1.1 Zásada elektronizace

Zásadou elektronizace rozumíme, že veškerá komunikace podnikatelů s Finanční správou v souvislosti s EET bude probíhat elektronicky, tzn. online, přes internet, jak naznačuje schéma 3.1 výše. Mezi nejčastěji zmiňované přínosy elektronizace veřejné, potažmo daňové správy, patří:

- snížení počtu pracovníků a snížení nákladů,
- zrychlení a zjednodušení administrativních procesů, nižší administrativní zátěž,

¹⁵ *Finanční, daňový a účetní bulletin*, pozn. 4.

¹⁶ PKP je elektronický podpis daného poplatníka, který generuje jeho pokladní zařízení a umožňuje kontrolu vazby mezi poplatníkem a vystavenou účtenkou a zároveň slouží k identifikaci dané tržby (Líbal, s. 63-68). Tvoří jej vybrané údaje o evidované tržbě, které blíže specifikuje vyhláška Ministerstva financí.

¹⁷ RADVAN a KAPPEL, pozn. 10, s. 140.

- vyšší spokojenost konzumentů služby a jejich větší pohodlí,
- eliminace chybovosti poskytnutých dat a nemožnost jejich zkreslování,
- flexibilita (služba může být poskytnuta i mimo pracovní hodiny instituce)¹⁸.

Elektronizace některých činností může mít ale i negativní dopady v podobě např. přetížení a výpadků systémů pro přenos dat, proto se jeví jako vhodné předem zavést zkušební provoz jak přístrojů, softwaru pro EET a internetového připojení, tak i státního informačního systému, který na druhé straně data přijímá. V případě EET byla tato situace šikovně vyřešena spuštěním tzv. testovacího provozu EET, který sloužil podnikatelům právě k otestování jejich pokladních zařízení, rychlosti komunikace s Finanční správou a souladu EET s jejich provozními procesy.¹⁹ Finanční správa zároveň mohla doladit případné nedostatky systému tak, aby nedocházelo k technickým problémům při „ostrém“ spuštění EET. Spuštění testovacího provozu bylo veřejností vnímáno velmi pozitivně, neboť se díky tomu zamezilo obdobným technickým problémům, které s sebou neslo např. povinné zavedení datových schránek pro právnické osoby nebo komplikace s registrem vozidel.

Elektronizace v souvislosti s EET není prvním počinem, na tomto principu fungují i další oblasti veřejné správy, např. datová schránka umožňující doručení úředních zpráv v elektronické podobě nebo některé registry (registr osob, registr obyvatel, registr územní identifikace, adres a nemovitostí, registr práv a povinností apod.).

3.1.2 Zásada online přístupu správce daně ke zveřejněným údajům

Se zásadou elektronizace souvisí také online přístup Finanční správy ke zveřejněným údajům. Jedná se o údaje, které podnikatelé zasílají ve svých datových zprávách Finanční správě ohledně provedených transakcí, ale také údaje, které o sobě zveřejňují na daňovém portálu (údaje o provozovnách, certifikátech pro účely EET apod.). Zavedením EET získá Finanční správa potřebné informace o dotčených podnikatelích a jejich aktivitě v reálném čase a na jednom místě, přičemž tyto údaje bude moci vyhodnocovat, srovnávat, snáze odhalovat případné podvody a zaměřit tak svou pozornost na nepoctivce. Na druhou stranu existuje značné riziko zneužití osobních nebo obchodních informací konkurenty či počítačovými hackery, neboť citlivá data, která byla dosud v uzavřeném provozním systému, jsou nyní elektronicky šířena a soustředěna na jednom místě, proto musí podnikatelé dobře zvážit

¹⁸ EGovernment. *Jaknainternat.cz* [online]. Praha: CZ.NIC, z. s. p. o., 2014 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://www.jaknainternat.cz/page/1718/egovernment/>.

¹⁹ MORÁVEK, Daniel. Chcete #EET vyzkoušet v pilotním provozu? Musíte mít nainstalovaný certifikát. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/chcete-eet-vyzkouset-v-pilotnim-provozu-musite-mit-nainstalovany-certifikat/>.

a ochránit přístup k těmto informacím zejména co se týče osob, které budou mít k datům přístup a také zajistit ochranu internetového připojení. Nakonec jsou to totiž právě podnikatelé, kteří ze zákona nesou odpovědnost za správné doručení datové zprávy do systému Finanční správy a za nesplnění této povinnosti (byť to nemusí být jejich vinou) mohou být sankcionováni.

3.1.3 Zásada dobrovolného zapojení veřejnosti do kontroly

Velmi zajímavá a v našem právním prostředí unikátní je další zásada spočívající v možnosti zapojení veřejnosti do kontroly. Zákazník, který si za svůj nákup vezme od prodejce účtenku, ji může následně ověřit na portálu Finanční správy. Díky takto zkontrolované účtence se bude moci zapojit do tzv. Účtenkové loterie. Jde o hru, kterou bude pořádat Ministerstvo financí (dále jen „MF“) z finančních prostředků státního rozpočtu. Provozovatelem Účtenkové loterie bude pravděpodobně společnost Sazka, která se jako jediná loterijní společnost do veřejné soutěže přihlásila a rovněž splnila její podmínky²⁰. Spotřebitelská soutěž, která ponese název Účtenkovka, odstartuje do poloviny roku 2017, přičemž bude vyplácet výhry ve výši až šedesát pět milionů korun ročně. Losování bude probíhat vždy patnáctý kalendářní den v měsíci, a to z účtenek vydaných a ověřených za předem stanovené období²¹. Spuštěním Účtenkové loterie stát motivuje zákazníky, aby přijímali účtenky od prodejců, což zároveň umožní Finanční správě ověřit pravost a úplnost účtenek a působit tak preventivně (či represivně) proti podvodům podnikatelů.

Zákazníci se ale na druhou stranu vystavují ztrátě soukromí, protože ověření účtenky není anonymní, jak se na první pohled může zdát. Informace o „ověřovateli“ v podobě jeho IP adresy a dalších údajů o jeho zařízení se společně s informacemi o tom kde, kdy a co nakoupil, v jaké hodnotě apod. ukládají do systému Finanční správy.²² Spoluprací s dalšími orgány (např. policií) pak není problém zjistit, komu dané zařízení patří a kdo je tedy osobou ověřující účtenku na portálu Finanční správy. V konečném důsledku pak zákazníci mohou ve své poštovní schránce „s překvapením“ nacházet obchodní nabídky šité na míru, případně

²⁰ HOVORKA, Michael. Víme, kdo bude provozovat Účtenkovku. V tendru je pouze jediný zájemce. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/vime-kdo-bude-provozovat-uctenkovku-v-tendru-je-pouze-jediny-zajemce/>.

²¹ HOVORKA, Michael. 65 milionů korun ročně v účtenkové loterii, kterou Babiš nazval Účtenkovkou. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/65-milionu-korun-rocne-v-uctenkove-loterii-kterou-babis-nazval-uctenkovkou/>.

²² ŠKOP, Michal. Anonymní ověření účtenky? Ale kdeže, informace o uživateli dostává i Google. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/anonymni-overeni-uctenky-ale-kdeze-informace-o-uzivateli-dostava-i-google/>.

telefonáty operátorů s nabídkou služeb, protože hrozí, že budou jejich data prodána a takto obchodně využita²³.

3.1.4 Zásada otevřeného hardwarového a softwarového řešení

Poslední zásada spočívá v otevřeném hardwarovém a softwarovém řešení, což znamená, že ZoET dává podnikateli možnost výběru technického zařízení i softwarového vybavení pro EET, podmínkou však je, že musí být schopno komunikace s Finanční správou. Představu o nákladech podnikatelů na zavedení EET, tedy na pořízení pokladního zařízení s internetovým připojením a softwaru, nám dává tabulka v příloze 1. Z tabulky kromě orientačních nákladů rovněž vyplývá, že na nabídce technického vybavení k EET pro podnikatele se významně podílí mobilní operátoři (T-Mobile, O2, Vodafone). Podle Kalíška (člen strany Svobodných občanů) tím „*EET vytváří neférové obchodní výhody pro ty, kteří to nepotřebují a s jejichž službami a cenami za tyto služby je veřejnost již dnes výrazně nespokojena.*“²⁴

Malým podnikatelům, kteří uskuteční pár transakcí denně, stačí chytrý telefon či tablet s připojením na internet, software pro EET a bezdrátová tiskárna pro tisk účtenek. Pořizovací náklady, které se zde pohybují v řádech tisícikorun, jsou (respektive měly by být) Ministerstvem financí kompenzovány jednorázovou slevou na dani ve výši pět tisíc korun.²⁵ Tuto slevu ovšem může uplatnit pouze podnikatel – fyzická osoba (viz § 35 bc ZoDP), netýká se osob právnických.

Větší provozy (zejména v oboru gastronomie) mohou vyžadovat specializovanější a náročnější technická zařízení přizpůsobená jejich potřebám v podobě PC pokladen se softwarem, kde se pořizovací náklady pohybují již v řádu desítek tisíc korun. Nutné je v obou případech počítat také s náklady na pravidelný servis a údržbu zařízení pro EET, které se mohou ročně vyšplhat na několik tisíc korun.

Dle Hospodářské komory by však podnikatelé měli dobře zvážit, jaké zařízení pro EET zakoupí, neboť některé pokladny vystavují „neplatné“ účtenky, které sice splňují požadavky

²³ MATĚJKA, František. POLITIKA: Elektronická evidence tržeb? In: *Neviditelný pes* [online]. Praha: O.Neff, 2015 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/politika-elektronicka-evidence-trzeb-dw8-/p_politika.aspx?c=A150304_220300_p_politika_wag.

²⁴ Elektronická evidence tržeb. *Svobodní* [online]. Pajonk.cz [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.pajonk.cz/temata/eet/>.

²⁵ VOKURKOVÁ, pozn. 13.

ZoET, ale jsou v rozporu se zákonem o účetnictví, což podnikatelům může způsobit nemalé komplikace v podobě uvalených sankcí²⁶.

Hospodářská komora chce také ulehčit výběr vhodného zařízení podnikatelům a za tímto účelem provádí jejich testování.²⁷ Testování je dobrovolné a výrobci zařízení a softwaru se do něj mohou přihlásit elektronickou cestou. Otestované výrobky pak získají speciální logo „Poctivá pokladna podnikatele“. Komora se při testování zaměřuje na stabilitu internetového připojení k serveru Finanční správy, odesílaná data, složitost instalace certifikátu, kompatibilitu tiskáren a další parametry.

3.2 Cíle EET a jejich kritiky

EET sleduje dva základní cíle, jak již bylo několikrát naznačeno v předchozích kapitolách:

- omezení šedé ekonomiky a efektivnější výběr daní (zejména daní z příjmů a DPH),
- narovnání tržního prostředí v české ekonomice, kdy poctiví podnikatelé, kteří řádně platí daně, nejsou schopni konkurovat těm nepoctivým, neplatícím²⁸.

Dle studie Friedricha Schneidera (odborník na šedou ekonomiku, profesor z Univerzity Johanna Keplera v Linci) vykazovala šedá ekonomika v ČR v roce 2013 15,5 % a má setrvalé klesající tendenci (průměr EU v témže roce činil 18,4 %).²⁹ Podle Kalíška je míra šedé ekonomiky v ČR nízká (v rámci EU výrazně pod průměrem), a proto nebyl důvod zavádět další nástroj pro zmírnění šedé ekonomiky a lepší výběr daní.³⁰ Stejný názor zastává Radomil Bábek (předseda Asociace podnikatelů a manažerů), který si myslí, že stát má už nyní veškeré prostředky pro efektivní výběr daní, jen je nevyužívá. Bábek dále uvádí, že zavedení EET „nemá ani fiskální význam, neboť asi 5 % HDP je podíl šedé ekonomiky, který generuje neplacení daní, daňové úniky a podobně, což může být kolem stovky miliard korun a z tohoto podílu je počet malých podnikatelů a živnostníků, kteří přijímají cash platby, zanedbatelný.“

Podle MF by jen odvětví stravovacích služeb mělo přinést výnos z DPH 11 miliard korun, což vyplývá z revidovaných národních účtů, údaje ze systému ADIS ale uvádí

²⁶ KNÍŽKOVÁ, Jana. Za nesprávné napojení na EET hrozí pokuty, ale i úniky citlivých obchodních dat. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/za-nespravne-napojeni-na-eet-hrozi-pokuty-ale-i-uniky-citlivych-obchodnich-dat/>.

²⁷ HOVORKA, Michael. Hospodářská komora otestuje pokladní systémy pro #EET a dá jim štempl. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/hospodarska-komora-otestuje-pokladni-systemy-pro-eet-a-da-jim-stempl/>.

²⁸ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb, pozn. 3.

²⁹ SCHNEIDER, Friedrich. *Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2013: A Further Decline*. Linz, 2013.

³⁰ Elektronická evidence tržeb, pozn. 24.

skutečně odvedenou částku 1,6 miliard korun, což značí daňový únik v rozsahu 9,4 miliard korun. Dostupné zdroje uvádí, že uplatněním nástroje EET se státu zvýší příjmy z daní (zejména daně z příjmů a DPH) o deset až dvanáct miliard korun ročně, a to od prvních dvou skupin podnikatelů, kterých se EET týká (ubytovací a stravovací služby, maloobchod a velkoobchod)³¹. Zapojením všech oborů podnikání by měl stát na daních získat 18 miliard korun ročně. Podle Kališka „se zvýší výběr DPH pouze tam, kde dojde k vystavení dokladu, tj. obě strany transakce se neznají a obávají se, že finanční úřad transakci odhalí.“³² *Potenciál 2,89 miliard korun nebude naplněn a skutečný dopad na výběr DPH bude neprokazatelný.*“

Ke stanovenému cíli EET, směřujícímu k narovnání tržních podmínek v české ekonomice, se také objevují rozporuplné názory. Václav Stárek (prezident Asociace hotelů a restaurací) EET podporuje a podle něj dojde k narovnání podmínek na trhu.³³ Zdeněk Balek (majitel Embassy Hotelu Karlovy Vary) považuje EET za zbytečné opatření a nedostatek vnímá především v přílišném soustředění státu na menší a střední podniky, zatímco daňové úniky větších podniků neřeší. Dle Vladimíra Staňka (generální ředitel Aramarku) EET může pročistit trh a odstranit subjekty, které se chovají nepoctivě a tím pádem nemají právo podnikat. Také k tomuto cíli EET se Bábek vyjadřuje negativně – podle něj EET nenastaví rovné podmínky pro všechny, nýbrž pomůže velkým společnostem zlikvidovat malé konkurenty, zajistí politikům a vysokým úředníkům kontrolu nad částí společnosti, která jejich vlivu doposud unikala a navíc EET představuje velkou obchodní příležitost, kde se budou rozdělovat miliardy, a ty už asi mají předem určené příjemce³⁴.

Z výše uvedeného vyplývá (s odhlédnutím od negativních kritik), že zavedením evidované tržby by mělo dojít k zabránění daňovým únikům v rizikových odvětvích, narovnání konkurenčního prostředí a k formálnímu zvýšení ekonomické aktivity ve službách, což se Finanční správa snaží zdůraznit i v rámci informačních kampaní k EET. Finanční správa by zavedením EET měla rovněž získat více relevantních informací o transakcích a podnikatelích, což jí umožní lepší správu daní a zároveň na základě těchto informací bude moci jednotlivé daňové subjekty vyhodnocovat, aniž by u nich musela zahájit daňovou kontrolu, jak tomu bylo doposud. EET je tak revolucí v daňovém systému a ve spojení

³¹ PETR, Miroslav. Chorvaté si evidenci tržeb chválí. *Lidové noviny* [online]. 2015 [cit. 2017-01-10].

³² Elektronická evidence tržeb, pozn. 24.

³³ Jak vnímáte zavedení elektronické evidence tržeb? *Hospodářské noviny* [online]. Praha: Economia, 2016 [cit. 2017-02-26]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-65158900-jak-vnimate-zavedeni-elektronicke-evidence-trzeb>.

³⁴ BÁBEK, Radomil. Proč se Babiš tak snaží zavést elektronickou evidenci tržeb. In: *Echo24.cz* [online]. Praha: Echo Media, 2015 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/ieHGV/proc-se-babis-tak-snazi-zavest-elektronickou-evidenci-trzeb>.

s informacemi plynoucími z kontrolních hlášení k DPH jsou ve svém souhrnu největšími daňovými změnami za posledních deset let.

3.3 Subjekty EET a jejich role

Z předchozích kapitol této práce víme, vedení jakých evidencí podnikatelům ukládaly právní předpisy doposud a jaké byly jejich nedostatky, které daly impuls pro vznik nového nástroje v podobě EET. Dozvěděli jsme se také, na jakém principu a zásadách tento nový nástroj funguje a jaké jsou jeho cíle a nejčastější kritiky (pozitivní i negativní). Další nezbytnou problematikou, jíž je třeba se zabývat, je představení subjektů EET, protože ta se nedotýká jen podnikatelů, ač se tak na první pohled může zdát, bezpochyby jsou však subjektem nejdůležitějším. Důležitou roli zde sehrávají také státní orgány, které samozřejmě předložily návrh ZoET a bez jeho schválení by byla tato práce bezpředmětná, neboť by nebylo možné zkoumat skutečné praktické dopady zavedení EET. Jak bylo naznačeno v předchozích kapitolách, také veřejnost je do procesu EET zapojena, má-li zájem na rovných tržních podmínkách v naší ekonomice. V neposlední řadě jsou to také dodavatelé technického vybavení pro EET, pro něž je zavedení EET především velkou obchodní příležitostí.

3.3.1 Podnikatelé – povinné subjekty

Má-li zavedení EET přispět k rovnému podnikatelskému prostředí, musí systém obsahovat co nejméně výjimek, jinak by docházelo k jejich zneužívání a celý systém by tak ztratil na efektivitě. Povinnými subjekty k EET jsou tedy všichni poplatníci daně z příjmů (fyzických a právnických osob), definovaní v ZoDP³⁵. Výjimku z režimu EET dle § 12 ZoET mají jen některá odvětví, která jsou již regulována jinými přísnějšími předpisy, jako např. banky, energetické společnosti, obce, kraje, příspěvkové organizace, ale patří sem také podnikatelské činnosti zabývající se provozem veřejných WC, šaten či prodejních automatů, tedy veřejné služby, které se vyznačují nízkými příjmy a nejsou u nich tak vysoká rizika daňových podvodů.³⁶ Do EET nespádají rovněž příjmy z hlavní činnosti vyplývající z poslání u veřejně prospěšných poplatníků, stejně tak jako příjmy z jejich drobné vedlejší činnosti (např. příjmy z pořádání reprezentačních a společenských akcí – plesů, setkání, tanečních zábav apod.).

³⁵ PORADCE. Český Těšín: PORADCE, 2017, **XXII**(3). ISSN 1211-2437.

³⁶ VOKURKOVÁ, pozn. 13.

Druhým předpokladem, který podnikatele řadí mezi povinné subjekty EET, je uskutečňování evidovaných tržeb, tzn. plateb, které splňují současně formální náležitosti (forma platby za poplatníkovu tržbu v hotovostní podobě, viz § 5 ZoET) a materiální znak.³⁷ Materiálním znakem, který musí tržba splňovat současně s formálními kritérii, aby byla evidovanou tržbou, je skutečnost, že platba zakládá tzv. rozhodný příjem, tedy příjem podle ZoDP (viz § 6 ZoET).³⁸

Povinné subjekty, na něž se dle ZoET vztahuje povinnost evidovat tržby, musí mít také v předstihu vyřešeny otázky týkající se internetového připojení v místě podnikání a rovněž si obstarat technické a softwarové vybavení umožňující EET. Také si musí včas zažádat o autentizační (tzn. přístupové) údaje a zaregistrovat se do systému EET.³⁹ Pomocí přihlašovacích údajů může podnikatel spravovat svůj účet na portálu správce daně. Především zde uvádí pravidelně aktualizované údaje o svých provozovnách a rovněž zde vygeneruje a spravuje svůj certifikát či certifikáty pro účely EET⁴⁰. Posledním přípravným úkonem podnikatele před EET je dle § 25 ZoET informovat zákazníky o evidenci tržeb.

Má-li podnikatel všechny tyto přípravné úkony za sebou, v příslušné etapě se zapojí do EET (přehled jednotlivých etap uvádí tabulka v příloze 2). Dále už je povinností podnikatele pravidelně v okamžiku uskutečnění každé evidované tržby odesílat příslušné údaje o této tržbě, přičemž rozsah těchto údajů stanovuje § 19 ZoET. Podnikatel rovněž musí dodržovat určitá pravidla při vystavování účtenek za jím prodané zboží či služby, zejména co se týče povinných náležitostí dokladu (viz § 18 a 20 ZoET). V neposlední řadě musí mít podnikatel na paměti, že při nesplnění zákonem stanovených povinností mu hrozí mnohdy nemalé sankce (viz § 28 – 31 ZoET), a to nejen finanční povahy, ale i takové, které mohou ohrozit jeho další existenci na trhu.

3.3.2 Státní orgány

Dalším velmi důležitým subjektem EET je stát, resp. státní orgány. Ty nejen iniciovaly vznik této revoluční změny ve správě daní, ale rovněž (a především) zde nyní sehrávají roli dozorčího a kontrolního orgánu nad dodržováním pravidel EET. Dohled a kontrolu plnění povinností stanovených ZoET vykonává Finanční správa ČR a Celní správa ČR (dále jen

³⁷ LÍBAL, Tomáš. Elektronická evidence tržeb. 1. vydání. VOX, 2016. ISBN 978-80-87480-51-9.

³⁸ AUDITOR. Praha: Komora auditorů České republiky, 2016, XXIII(4). ISSN 1210-9096.

³⁹ LÍBAL, pozn. 37, s. 53.

⁴⁰ Počet certifikátů závisí na vůli poplatníka, musí jej však chránit před zneužitím, proto např. počet certifikátů odpovídá počtu zaměstnanců či pokladních zařízení poplatníka (Líbal, pozn. 36, s. 53). Smyslem certifikátů je identifikovat datové zprávy zasílané Finanční správě.

„CS“).⁴¹ Formou kontroly těchto orgánů jsou tzv. kontrolní nákupy, spočívající ve skutečném nákupu tak, jako by jej učinil kterýkoliv jiný zákazník. Kontrolní nákup slouží ke zjištění, zda příslušný subjekt EET plní své povinnosti stanovené ZoET, zejména co se týče povinně zasílaných údajů o evidované tržbě v datové zprávě, povinných náležitostí účtenky či splnění informační povinnosti vůči zákazníkům o EET apod. Kontrolní nákup je vlastně postup zmíněných orgánů v rámci vyhledávací činnosti podle § 78 a násl. DŘ, konkrétně se jedná o úkon při místním šetření, které je součástí vyhledávací činnosti⁴². S orgány Finanční správy ČR a CS ČR v rámci prověřování plnění povinností spolupracují také další veřejné orgány, např. živnostenské úřady a Česká obchodní inspekce.

Dozorčí a kontrolní orgány jsou oprávněny rovněž sankcionovat zákon porušující chování či jednání ostatních subjektů EET, a to buď za jejich přestupky⁴³, nebo za správní delikty⁴⁴ (viz § 28 a 29 ZoET). Za určitou formu sankce lze považovat také opatření k vynucení nápravy⁴⁵ (viz § 31 ZoET)⁴⁶. Sankce jsou orgány ukládány individuálně podle závažnosti jejich důsledku a nesmí být pro subjekt likvidační. Na druhé straně jsou potom zmíněné subjekty veřejné správy povinny dohlížet na plnění uložených sankcí, případně zahájit jejich vymáhání.

Na základě výše zmíněného získávají státní orgány přístup k novým informacím o daňových subjektech a jejich činnosti, přičemž tyto informace jim umožňují zacílit daňové kontroly nikoliv na všechny podnikatele, ale pouze na ty nepoctivé, kteří vykazují abnormality při elektronickém evidování tržeb a představují tedy jisté riziko podvodného jednání.

3.3.3 Veřejnost (spotřebitelé)

Jak se na EET podílí veřejnost, již bylo naznačeno v kapitole věnované zásadám EET. Jednak tím, že po obchodnících zákazník vyžaduje účtenku za svůj nákup, eliminuje prostor

⁴¹ RADVAN a KAPPEL, pozn. 10, s. 151.

⁴² PORADCE, pozn. 35, s. 43.

⁴³ Sankce za přestupky se vztahují na nepodnikající fyzické osoby, které závažně a úmyslně ztíží nebo zmaří evidenci tržeb (např. vytvořením softwaru či zařízení s cílem obcházet EET), za což jim může být uložen peněžitý trest až do pěti set tisíc korun (PORADCE, pozn. 35, s. 50-63).

⁴⁴ Sankce za správní delikty lze uložit právnickým a podnikajícím fyzickým osobám, které rovněž závažně a úmyslně ztíží nebo zmaří evidenci tržeb nebo které jako subjekty EET poruší své povinnosti, které jim ukládá ZoET (tzn. nezaevidují příslušnou tržbu, nevystaví zákazníkovi účtenku apod.). Tyto subjekty se mohou vyhnout uloženému trestu využitím liberace.

⁴⁵ Tato sankce má podobu okamžitého uzavření provozovny nebo okamžitého pozastavení výkonu činnosti podnikatele (*Finanční, daňový a účetní bulletin*, pozn. 4.), přičemž postihuje podnikatele, kteří např. nejsou na EET připraveni po technické stránce, nepožádali si o autentizační údaje a certifikát apod. Jakmile podnikatel prokáže nápravu sankcionované skutečnosti, může ve své podnikatelské činnosti opět pokračovat.

⁴⁶ RADVAN a KAPPEL, pozn. 10, s. 152.

pro podvodné jednání podnikatelů v podobě nepřiznání tržeb a následné nesplnění daňové povinnosti s tím související. Na druhé straně je veřejnost motivována zapojením do spotřebitelské soutěže o hodnotné ceny, jestliže účtenku převezme a ověří její správnost a platnost. Jako pozitivní dopad participace veřejnosti na chodu celého systému EET lze vnímat zvýšení daňových příjmů státního rozpočtu, což se v konečném důsledku odrazí na zvýšených státních výdajích do sociální a zdravotní sféry a dalších oblastí využívaných veřejností, nebo snížení obecné daňové zátěže pro všechny subjekty. Negativním dopadem je již zmíněná ztráta soukromí spotřebitelů při ověřování účtenky, ale také možné účtování vyšších cen za zboží či služby v důsledku zavedení EET, neboť povinné subjekty mohou své ceny navýšit o náklady vynaložené v souvislosti s přípravou na EET. Důležitým aspektem, který je nutno brát v potaz, je také nákladová stránka zavedení a pravidelného provozu loterie, která samozřejmě veřejnost také ovlivní, protože peníze do státní kasy plynou právě z daní a ostatních povinných plateb placených podnikateli.

3.3.4 Dodavatelé hardwaru, softwaru a internetového připojení

O participaci dodavatelů technického vybavení pro EET a dodavatelů internetového připojení, bylo rovněž pojednáno v kapitole o zásadách EET. V krátkosti je vhodné připomenout jejich roli coby nabídky nových produktů a služeb, o které je díky zavedení EET velký zájem. EET pro tyto subjekty znamená vytvoření nových pracovních míst, rozšíření IT technologií, širší a lepší pokrytí země internetovým připojením a další, což v konečném důsledku znamená opět zvýšení příjmů do státního rozpočtu, oživení trhu apod. Na druhou stranu je nutné EET chápat jako obchodní příležitost spíše pro velké hráče (např. již zmíněné mobilní operátory), kterým se díky lepším cenovým nabídkám podaří z trhu vytlačit malé konkurenty, kteří nejsou schopni zákazníkům nabídnout tak výhodné ceny.

3.4 Náklady na zavedení a provoz EET

Doposud byly v práci řešeny otázky týkající se zejména cílů EET, tedy očekávaných přínosů, které však mají vyšší vypovídací schopnost až v delším časovém horizontu, proto o nich lze zatím hovořit spíše jako o potenciálech zavedení EET. Důležitá je ale i nákladová stránka zavedení institutu EET, která je nejcitelnější z hlediska její výše pro státní orgány a povinné subjekty. Díky tomu, že již nyní známe předběžné náklady na vybudování a provoz celého projektu, máme možnost posoudit, zda EET může mít předpokládaný ekonomický přínos.

3.4.1 Náklady státu

Náklady státních orgánů na EET lze v zásadě rozdělit na dvě skupiny nákladů:

- náklady na technické řešení a
- administrativní (personální či mzdové náklady).⁴⁷

Obě složky nákladů v sobě zahrnují jak výši pořizovacích či vstupních nákladů, tak nákladů pravidelných, tzn. provozních. V případě nákladů na technické řešení se tedy jedná o pořizovací náklady na zřízení systému evidence tržeb (např. hardware, software, služby certifikační autority apod.) a pravidelné náklady na údržbu tohoto systému. Finanční správa původně zvažovala zřízení zcela nového systému pro EET, ale s ohledem na hospodárnost vynaložených prostředků se rozhodla využít stávající technickou infrastrukturu v podobě automatizovaného daňového informačního systému (ADIS), kterou bylo pro tyto potřeby nutné pouze upgradovat.⁴⁸ Za tímto účelem i v rámci dalšího provozu bude nadále spolupracovat se státním podnikem Státní pokladnou Centrem sdílených služeb (SPCSS). Na zabezpečení technické realizace se budou podílet i další subjekty formou otevřených výběrových řízení. Uvedený způsob technické realizace umožní snížení celkových nákladů na jeho vybudování a prvních pět let provozu nejméně o 250 milionů korun oproti původně rozpočtované částce 1,2 miliardy korun.

Administrativní náklady zahrnují jak vstupní náklady na dodatečné personální zdroje (včetně nákladů na sociální a zdravotní pojištění a odměn zaměstnanců), které zabezpečí fungování neautomatizované části systému (např. kontrola dodržování povinností stanovených ZoET, udělování sankcí apod.), tak opakované náklady na platy těchto personálních zdrojů.

Náklady na projekt EET a jeho provoz zobrazuje následující tabulka:

Tab. 3.1: Náklady státu na EET a jeho provoz (zdroj: etrzby.cz)

	Počáteční náklady na projekt etrzby za GŘ (vč. DPH)	Předpokládané provozní náklady FS pro r. 2017 - 2019 (vč. DPH)					Celkem
		2017	2018	2019	2020	2021	
Technické zajištění	151 023 314,80 Kč	139 000 000,00 Kč	91 000 000,00 Kč	91 000 000,00 Kč	91 000 000,00 Kč	91 000 000,00 Kč	654 023 314,80 Kč
PR	26 092 345,34 Kč	14 000 000,00 Kč	2 000 000,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	0,00 Kč	42 092 345,34 Kč
Ostatní	7 001 502,73 Kč	20 150 000,00 Kč	21 000 000,00 Kč	20 000 000,00 Kč	20 000 000,00 Kč	20 000 000,00 Kč	108 151 502,73 Kč
Mzdové náklady	181 868 880,00 Kč	197 000 000,00 Kč	197 000 000,00 Kč	197 000 000,00 Kč	197 000 000,00 Kč	197 000 000,00 Kč	1 166 868 880,00 Kč
Celkem	365 986 042,87 Kč	370 150 000,00 Kč	311 000 000,00 Kč	308 000 000,00 Kč	308 000 000,00 Kč	308 000 000,00 Kč	
Náklady MF	1 800 000,00 Kč	x	x	x	x	x	
Náklady CS	3 500 000,00 Kč	x	x	x	x	x	

Z tabulky je zřejmé, že náklady mohou být členěny podrobněji než na technické a administrativní, proto je nutné objasnit ještě složku nákladů na PR a nákladů ostatních.

⁴⁷ Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb, pozn. 3.

⁴⁸ Informace o technické realizaci Elektronické evidence tržeb a zpřesnění nákladů. In: *Etrzby.cz* [online]. Praha: Finanční správa, 2016 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: http://www.etrzby.cz/cs/tiskove-zpravy_informace-o-technicke-realizaci.

Náklady na PR nejsou v důvodové zprávě k návrhu ZoET specifikovány, ale pravděpodobně se jedná o náklady na informační kampaně a konference, které mají za cíl vyvolat kladný postoj veřejnosti k zavedení institutu EET a uvést jej nějakým způsobem v povědomí. V ostatních nákladech jsou zahrnuty náklady např. na kontrolní nákupy, náklady spojené s pořízením obálek zasílaných povinným subjektům s registračními údaji, náklady na externisty podílející se na realizaci projektu EET apod.

Dále z tabulky vyplývá, že samostatnou skupinou jsou náklady MF a náklady CS v souvislosti s EET. Náklady MF zahrnují např. náklady na poradenství a na studii proveditelnosti projektu. Náklady CS zase např. cestovné, náklady na dopravní prostředky pro EET, pořízení vybavení pro zaměstnance, nejsou však zahrnuty mzdové náklady.

Vzhledem k očekávanému zvýšení daňového inkasa ve výši cca 10-12 miliard korun ročně by tedy EET při dodržení stávající výše nákladů na projekt mělo být výrazně efektivním opatřením⁴⁹.

3.4.2 Náklady ostatních subjektů

V případě dotčených subjektů EET, tzn. povinných subjektů, lze opět náklady rozdělit na pořizovací (jednorázové) a provozní. Pořizovacím nákladem těchto subjektů je v tomto případě náklad na zakoupení hardwaru a softwaru pro EET, zřízení internetového připojení, pravidelným nákladem potom poplatky za internetové připojení či údržbu a servis softwaru. Přesnou výši obou typů nákladů však nelze přesně vyčíslit, jak tomu bylo u nákladů státu, neboť ty jsou individuální vzhledem k charakteru podnikatelské činnosti a dalším aspektům.

Pan Bábek se pokusil náklady státu a podnikatelů na EET vyčíslit následovně. Pořízení jakéhokoli zařízení pro EET bude stát každého podnikatele minimálně 5 000 korun, což vynásobeno 600 000 povinnými subjekty dává částku 3 miliardy korun.⁵⁰ K tomu je nutné připočítat částku 350 milionů korun, kterou stát zaplatí za vybudování systému. Ze státní kasy a z kapes podnikatelů tak bude zapláceno asi 3,4 miliardy korun za pořízení EET. Dále podnikatele bude stát provoz EET nejméně 500 korun měsíčně (internet, správa softwaru, opravy a údržba), což opět vynásobeno 600 000 povinnými subjekty dává 300 milionů korun měsíčně. Připočteme-li náklady státu na provoz systému, jsme již na celkové částce kolem 3,9 miliard korun za provoz a údržbu systému.

⁴⁹ Náklady na vybudování a provoz EET se nezvyšují. In: *Mfcr.cz* [online]. Praha: MF ČR, 2015 [cit. 2017-03-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2015/naklady-na-vybudovani-a-provoz-eet-se-ne-21657>.

⁵⁰ BÁBEK, pozn. 34.

Náklady veřejnosti rovněž nejsou přímo vyčíslitelné, neboť se jedná o nepřímé náklady v podobě zvýšení spotřebitelských cen v souvislosti se zavedením EET, což však v konečném důsledku může (a mělo by) být kompenzováno daňovými úlevami státu povinným subjektům (např. snížení DPH na nealko nápoje), takže zvýšení cen by nemělo být pro spotřebitele tak citelné.

Pro náklady dodavatelů technického vybavení platí totéž – zvýšení nákladů souvisejících se zajištěním odbytu bude provázeno vyšší poptávkou po zboží a službách tohoto charakteru.

4 Inspirace pro zavedení EET v jiných zemích EU

Povinnost podnikatelů evidovat tržby jakýmkoliv způsobem není ve světě novinkou, ale už jakýmsi standardem. Málokdo ví, že první registrační pokladna byla objevena obchodníky v Americe v roce 1879 a měla sloužit ke kontrole a zabránit zpronevěřám.⁵¹ Teprve v 60. letech 20. století také státy zjistily, že podobně jako zaměstnanci mohou okrádat své zaměstnavatele, mohou zaměstnavatelé či podnikatelé okrádat stát na daních. Od té doby se postupně začaly zavádět standardizované fiskální registrační pokladny a upravovat pravidla účtování, povinných údajů a formátů jejich zaznamenávání. Tehdy vznikaly také první systémy na ochranu údajů, aby s nimi po jejich zaznamenání nebylo možné nijak manipulovat.

Z evropských zemí je povinnost nějakým způsobem evidovat tržby uzákoněna např. v Itálii, Maďarsku, Bulharsku, Rumunsku, Řecku, Litvě, Maltě, Kypru, Polsku a Slovensku, mimo EU např. na Ukrajině, v Srbsku, Černé Hoře a Turecku.⁵² Je možné rozlišit tři způsoby evidování tržeb, které se uplatňují napříč zmíněnými státy:

- offline evidence tržeb prostřednictvím certifikované pokladny s fiskální pamětí (např. Slovensko),
- evidence tržeb prostřednictvím certifikované pokladny s fiskální pamětí a odloženým online režimem (např. Maďarsko),
- online evidence tržeb prostřednictvím libovolného zařízení (např. Chorvatsko).

Tvůrci českého ZoET vybírali formu evidence tržeb ze tří zahraničních vzorů – slovenského, maďarského a chorvatského.⁵³ Se zástupci všech tří států MF ČR průběžně konzultovalo aspekty navrhované právní úpravy za účelem její optimalizace a rovněž s ohledem na specifika různých podnikatelských činností, která je nutno v právní úpravě zohlednit. Finální podoba ZoET se inspirovala chorvatským modelem, kde byla tzv. fiskalizace zavedena v roce 2013 a její zavedení i dosavadní fungování v praxi se dle dostupných informací obešlo bez technických problémů, abnormální administrativní zátěže a nákladů podnikatelů. U nás je však model aplikován s několika odlišnostmi, na které bude poukázáno dále.

⁵¹ KAŽIMÍR, Peter. Kontrola tržeb byznys nezničí. *Mladá fronta DNES* [online]. 2015 [cit. 2017-03-15].

⁵² Návrh zákona o evidenci tržeb: Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace (RIA). In: *Sněmovní tisk 513/0, část 1/6*. Praha, 2015. Dostupné také z: <http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/RIA.pdf>.

⁵³ RADVAN a KAPPEL, pozn. 10, s. 146.

Napřed je tedy vhodné zabývat se slovenským a maďarským modelem evidence tržeb, které z určitých důvodů (budou dále objasněny) přijaty nebyly a poté se již podrobněji věnovat výchozímu chorvatskému modelu, který se stal inspirací tomu českému.

4.1 Slovenský model

Finanční správa na Slovensku se snaží již od roku 1995, kdy byly povinně zavedeny registrační pokladny pro podnikatele, bojovat s daňovými úniky plynoucími z nepřiznávání hotovostních tržeb. Podnikatelé se tyto první registrační pokladny naučili obcházet tak, že zaznamenávali jen ty tržby, které chtěli zdanit a navíc údaje o těchto tržbách bylo možné zpětně měnit či dokonce mazat.

Proto současný slovenský model funguje již několik let (od roku 2008) na principu offline certifikovaných registračních pokladen s fiskální pamětí, který měl být obdobným způsobem implementován i v ČR (viz kapitola Evidenční povinnost daňových subjektů dle jiných právních předpisů).⁵⁴ Právě fiskální paměť pokladny znemožňuje následnou úpravu dat po jejich zaevidování, čímž měl být odstraněn nedostatek původních pokladen. Nevýhodou tohoto systému však je, že podnikatelé nekomunikují s Finanční správou v reálném čase, díky čemuž nemá Finanční správa aktuální informace, které jí umožňují efektivní správu daní. Pořízení certifikované pokladny je také poměrně nákladné (ve srovnání s necertifikovaným zařízením pro EET v ČR či Chorvatsku), což je rovněž nevýhodou tohoto systému.

I v případě současných certifikovaných registračních pokladen se ale slovenská Finanční správa setkala s případy manipulace s těmito pokladnami.⁵⁵ K ní údajně dochází tak, že jejich výrobci a servisní pracovníci upravují programové vybavení pokladen, což následně umožňuje podnikatelům vyhnout se daňové povinnosti, přestože od nich zákazník účtenku obdrží. Rozsah daňových úniků v souvislosti s těmito podvody se pohybuje v rozmezí 300 až 400 milionů EUR (8 až 11 miliard korun).

Protože by ale přechod podnikatelů povinně evidujících tržby v offline režimu fiskálních pokladen byl finančně náročný a obchodníci by museli vyměnit zatím fungující a nákladná zařízení za nová, rozhodl se stát nejprve přistoupit na Národní účtenkovou loterii. Ta funguje od roku 2013 na obdobném principu, na jakém bude fungovat u nás a smyslem je tedy odhalit podvod a zároveň ověřovatele motivovat výhrou za verifikaci účtenky.

⁵⁴ RADVAN a KAPPEL, pozn. 10, s. 146.

⁵⁵ *Na Slovensku odhalili manipulace s registračními pokladnami, jde o miliardy* [online]. Praha: Novinky.cz, 2016 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/397422-na-slovensku-odhalili-manipulace-s-registracnimi-pokladnami-jde-o-miliardy.html>.

V porovnání let 2013 a 2014 přispěla loterie k tomu, že o více než 22 % klesl počet odhalených porušení pravidel při evidování tržeb v offline režimu fiskálních pokladen.⁵⁶ Její provoz stojí ročně (včetně výher) kolem 2,5 milionu EUR (67,6 milionů korun) a její roční přínos na DPH je zhruba sedm až osm milionů EUR (189,4 až 216,4 milionů korun).

Přesto se Slovensko pomalu posouvá k online evidenci tržeb, a to tak, že v dubnu roku 2015 zavedlo tzv. dobrovolné virtuální registrační pokladny⁵⁷ pro určité obory podnikatelských činností, na něž se zatím nevztahovala povinnost evidovat tržby (např. lékaři, advokáti, taxikáři či hoteliéři).⁵⁸ Prakticky to zatím znamená to, že slovenští podnikatelé (mimo již zmíněné profese) se mohou rozhodnout, zda budou evidovat tržby v offline režimu registračních pokladen s fiskální pamětí, nebo budou evidovat tržby online pomocí virtuálních registračních pokladen. Jediným limitem tohoto výběru je počet vydaných účtenek měsíčně – ten pokud přesáhne tisíc kusů, podnikatel si musí pořídit pokladnu s fiskální pamětí (offline registrační pokladnu) a v ní své tržby evidovat. Postupně (od roku 2016) chce však Slovensko rozšířit povinnou online evidenci na všechny podnikatele, což samozřejmě znamená přísun potřebných informací v reálném čase Finanční správě oproti dosavadnímu režimu.

Povinnosti evidovat tržby v offline nebo online režimu jsou zcela zbaveni podnikatelé, kteří mají trvalé prodejní místo ve vysokohorských oblastech bez trvalého napojení na elektřinu⁵⁹.

Nutno ještě podotknout, že online evidence tržeb na Slovensku rovněž v mnohém vychází, dokonce až kopíruje, chorvatský model. Můžeme zmínit např. rozsah zasílaných údajů v datové zprávě, která zahrnuje detailní rozpis prodaných položek co do druhu a množství. Rovněž je regulována hotovost v pokladně, jako je tomu v chorvatském modelu.

Z výše uvedeného vyplývá, že slovenský model nebyl východiskem pro ten náš zřejmě proto, že současný systém evidování tržeb na Slovensku je prozatím roztržštěný, nejednotný a v případě offline režimu nákladný a neefektivní.

⁵⁶ KAŽIMÍR, pozn. 51.

⁵⁷ Jedná se o bezplatnou aplikaci Finanční správy na Slovensku, prostřednictvím které podnikatelé zaevidují tržbu na libovolném zařízení s připojením na internet a následně vytisknout účtenku na běžné tiskárně. Navíc k ní Finanční správa zpracovala příručku, která je rovněž zdarma ke stažení a poskytla podnikatelům možnost zaškolení.

⁵⁸ VLKOVÁ, Jitka. Evidence tržeb: šrouby u sousedů se utahují. *Mladá fronta DNES* [online]. 2015 [cit. 2017-03-13].

⁵⁹ SMETANKOVÁ, Daša a Josef PALÁN. Právní úprava evidence tržeb ve vybraných zemích EU: srovnávací studie č. 2.099. In: *Studie* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2015, s. 17 [cit. 2017-03-14]. ISSN 2533-4131. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=115745>.

4.1.1 Problémy se zaváděním EET na Slovensku

První problémy byly zaznamenány při spuštění provozu aplikace virtuálních registračních pokladen, kdy docházelo k jeho častým výpadkům, což bylo zdůvodněno zvýšeným náparem uživatelů v období podávání daňových přiznání.⁶⁰

Další problém byl časového charakteru a znamenal, že Finanční správa nebyla schopna časově dodržet lhůtu pro registraci do aplikace virtuálních registračních pokladen. Dokonce ihned po jejím spuštění prodloužila lhůtu pro platnost dosavadních pravidel evidence tržeb (např. povinnost podnikatelů vydávat příjmové doklady podle zákona o účetnictví) o dalších 15 dní.

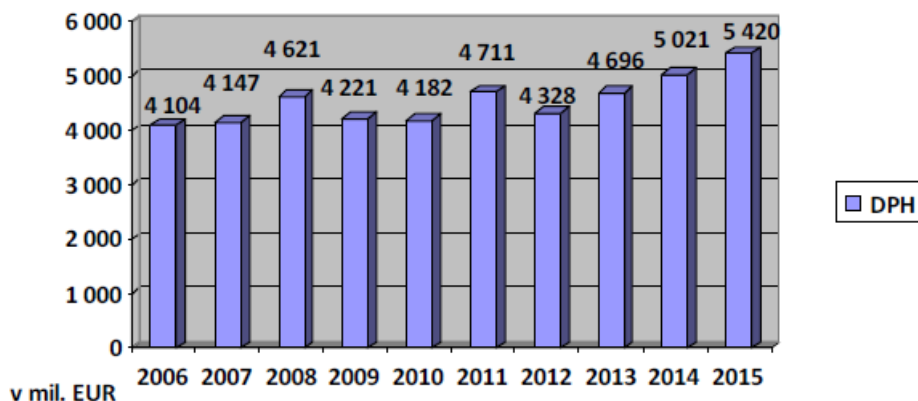
Na další úskalí podnikatelé narazili při samotném nahrávání dokladů, neboť tomu muselo předcházet zadání veškerého poskytovaného zboží a služeb do seznamu položek včetně jejich cen. To je bezesporu nevýhoda oproti běžným pokladnám, kde se zadá jen druh zboží nebo služby a cenu je možné doplnit podle potřeby aktuálně v čase vydávání dokladu.

Zákon navíc umožňuje vydat na jedno prodejní místo pouze jednu virtuální registrační pokladnu a nejde se přihlásit na jeden účet současně ze dvou zařízení. Má-li podnikatel na jednom prodejním místě více pokladen, má prodejce smůlu a dva doklady naráz nevydá - jedna pokladna se musí nejprve odhlásit, aby se druhá mohla připojit. Stejně tak představuje komplikaci pro některé podnikatele skutečnost, že na každé prodejní místo s virtuální pokladnou je samostatný login a heslo (tzn. má-li podnikatel např. deset poboček, má také deset loginů). Majitel více prodejních míst tak nemá v systému jednoduchý přehled o všech svých tržbách.

4.1.2 Fiskální dopady EET na Slovensku

Následující graf zachycuje vývoj výběru DPH v jednotlivých letech. Je zřejmé, že trend výběru DPH na Slovensku má kolísavý charakter. Možný vliv Národní účtenkové loterie je patrný zvýšením inkasa DPH v roce 2013, kdy byla loterie zavedena, oproti letům předchozím. V následujících letech výběr DPH opět roste až do roku 2015, kdy byla zavedena povinnost virtuálních registračních pokladen pro vybrané profese a značí možný vliv tohoto opatření v rostoucích hodnotách i nadále.

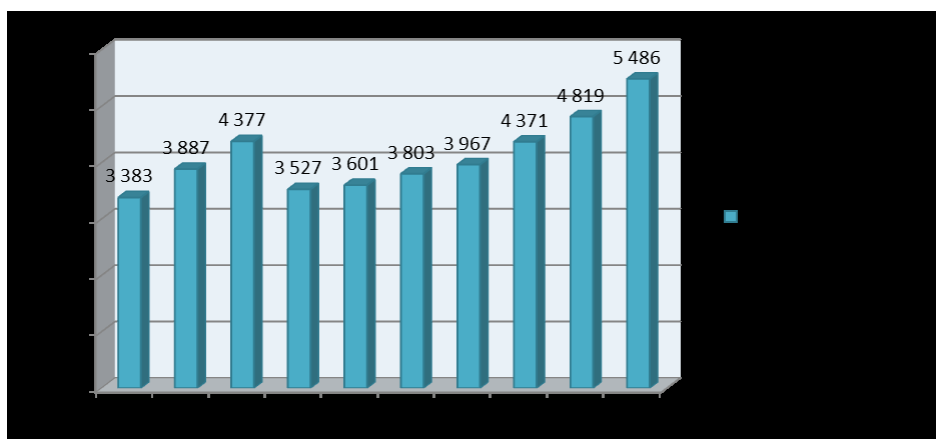
⁶⁰ MORÁVEK, Daniel. Zeptali jsme se Slováků, jaké potíže mají s virtuálními pokladnami, obdobou #EET. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2015 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zeptali-jsme-se-slovaku-jake-potize-maji-s-virtualnimi-pokladnami-obdobou-eet/>.

Graf 4.1: Vývoj výběru DPH v absolutním vyjádření (v mil. EUR)

Zdroj: HUŠKOVÁ dle dat Ministerstva financí SR

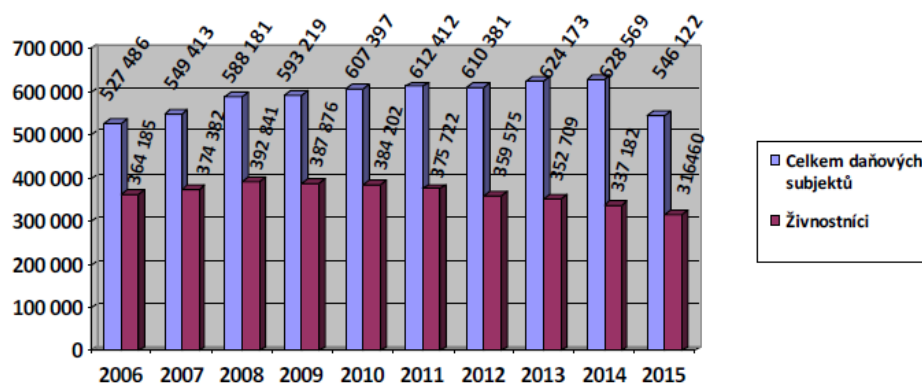
Graf 4.2 zachycuje možný vliv EET na výběr daně z příjmů, zisku a kapitálového majetku. Již od roku 2013 (zavedení Národní účtenkové loterie) je zaznamenáván výrazný nárůst ve výběru daní z příjmů, zisku a kapitálového majetku, přičemž v roce 2015, kdy byla na Slovensku zavedena EET, je patrný nejvyšší výběr těchto daní za sledované období. Na základě těchto údajů je možné konstatovat, že v této daňové oblasti se EET mohla velmi významně podepsat v pozitivním smyslu zaváděného opatření.

Graf 4.2: Vývoj výběru daně z příjmů, zisku a kapitálového majetku (v mil. EUR)

Zdroj: vlastní zpracování dle dat Ministerstva financí SR

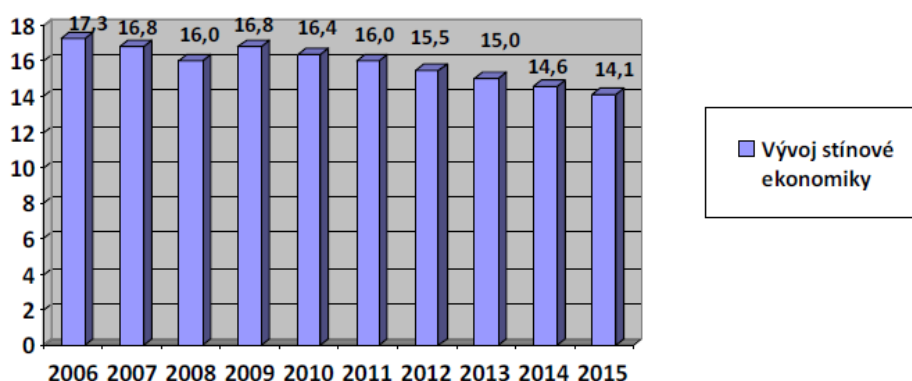
Zajímavý je také pohled na počet působících daňových subjektů na Slovensku, neboť častým argumentem a obávaným dopadem EET ve všech zemích je likvidační efekt pro mnohé podnikatele. Z následujícího grafu je zřejmý výrazný propad počtu daňových subjektů v roce 2015 oproti loňským létům, což může být přímým důsledkem právě zavedení EET na Slovensku. Zde se tedy mohlo potvrdit negativní očekávání ohledně dopadu zavedení EET.

Graf 4.3: Vývoj počtu daňových subjektů na Slovensku

Zdroj: HUŠKOVÁ dle dat Statistického úřadu SR

V poslední řadě se podíváme na možný vliv EET na šedou ekonomiku Slovenska, jejíž vývoj zachycuje následující graf. Z něj je patrné, že podíl šedé ekonomiky na HDP Slovenska již několik let klesá. V roce 2015 vykazovala stínová ekonomika rekordní minimum za sledované období, což lze v určité míře přisuzovat zavedení EET.

Graf 4.4: Vývoj stínové ekonomiky na Slovensku (v % HDP)

Zdroj: HUŠKOVÁ dle studie Schneidera

Na závěr je nutné podotknout, že zde zkoumáme a odhadujeme pouze teoretický vliv EET na vybrané ekonomické ukazatele, neboť současně na tyto ukazatele působí celá řada faktorů, které je nutné brát při analýze na vědomí. Navíc nám dostupná data dávají pouze představu o dosavadním vývoji, na základě něhož je možné usuzovat o předpokládaném průběhu v dalších letech, kde se EET projeví významněji vzhledem k delšímu působení.

4.2 Maďarský model

V Maďarsku se tržby evidují tím způsobem, že od roku 2012 offline certifikovanou registrační pokladnu doplňuje kontrolní fiskální jednotka se SIM kartou.⁶¹ Provoz systému je

⁶¹ RADVAN a KAPPEL, pozn. 10, s. 146.

tedy podmíněn připojením k telekomunikačním službám některého z poskytovatelů. Díky tomu je možné komunikovat s Finanční správou, ale pouze v třicetiminutových intervalech. Pokladna je rovněž opatřena GSM modulem, která identifikuje umístění pokladny. Pokud dojde k výpadku elektřiny nebo závadě pokladny, je povinnost vydat účtenku prominuta⁶². Na jednu stranu je výhodou tohoto offline modelu pravidelné spojení s Finanční správou a opatření bezpečnostními pojistkami, na druhou stranu to činí maďarský model komplikovanějším a ještě nákladnějším než ten slovenský. Navíc veřejnost není žádným způsobem motivována k přebírání účtenek od prodejců, jelikož to není její zákonná povinnost, ani není motivována možnou výhrou finančních cen v účtenkové loterii, neboť ta v Maďarsku zřízena nebyla.

Tímto způsobem jsou však povinni evidovat tržby všichni podnikatelé s výjimkou těch, kteří jsou mimo mobilní připojení.⁶³ I tito si však pokladnu musí pořídit a jednou za měsíc zaslat data Finanční správě na CD nosiči, nebo po pracovním dni odnést pokladnu na místo s internetovým připojením a odtud data odeslat. Tato výjimka se však uděluje jen na dobu jednoho roku a poté se o ni musí znovu zažádat. Úplnou výjimkou z evidence tržeb má stánkový prodej nebo prodej pozemků⁶⁴. Zajímavé je také to, že v Maďarsku se povinnost evidovat tržby tímto způsobem začala vztahovat na všechny podnikatele najednou a nesetkáváme se tedy s postupným náběhem ve fázích, jako je obvyklé u nás, na Slovensku i v Chorvatsku.

V případě maďarského modelu se však nebudeme zabývat fiskálními dopady zavedení EET, neboť se v podstatě nejedná o EET fungující na obdobném principu jako na Slovensku, v Chorvatsku a nyní už i u nás. Podstatou maďarského modelu evidence tržeb je fungování na offline principu (resp. odloženém online principu) umožňujícího komunikaci s Finanční správou v pravidelných intervalech, nikoliv online. Data jsou navíc ukládána do paměti pokladny a odesílána souhrnně v podobě přehledu o provedených tržbách, které pak mohou úředníci zkontrolovat. Informace o dopadech evidence tržeb v této zemi pro nás tedy nejsou klíčové pro usuzování o vlivu, jaký může (a bude) mít zavedení EET u nás a lepší představu nám dávají data o fungování EET v praxi na Slovensku a Chorvatsku.

⁶² BLAŽEK, Josef. Evidence tržeb v Evropě: Registrační pokladny, systémy elektronické evidence tržeb a virtuální registrační pokladny. In: *Josefblazek.eu* [online]. Sportovní medaile, 2016 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <http://www.josefblazek.eu/finance/evidence-trzeb-v-evrope.htm>.

⁶³ *V Maďarsku se na výjimky nehraje. Evidenci tržeb tam zavedli pro všechny* [online]. Praha: Novinky.cz, 2016 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/422177-v-madarsku-se-na-vyjimky-nehraje-evidenci-trzeb-tam-zavedli-pro-vsechny.html>.

⁶⁴ BLAŽEK, pozn. 62.

Na základě toho, co bylo řečeno o maďarském modelu, je opět zřejmé, že ani tento nebyl pro svou komplikovanost a nákladnost vhodným východiskem pro tvůrce českého ZoET a bylo od něj rychle upuštěno. Proto bylo nakonec přistoupeno k chorvatské verzi, která eliminuje nedostatky obou předchozích systémů.

4.3 Chorvatský model

Chorvatsko zavedlo EET (dále také „fiskalizace“) v roce 2013 za stejným účelem, za jakým byla evidence posléze zavedena u nás – slibovalo si od ní lepší výběr daní, omezení šedé ekonomiky a narovnání podnikatelského prostředí. Tato země má však zcela jiné ekonomické parametry než ČR – ze 4,3 milionu obyvatel je 243 tisíc daňových plátců (oproti tomu ČR 10,5 milionu obyvatel, 1,3 milionu poplatníků), stejně tak podíl šedé ekonomiky (před zavedením fiskalizace) je vyšší (20 až 30% HDP, oproti tomu ČR cca 15 %).⁶⁵ Země se také mnohem více než ČR orientuje na oblast služeb. Asociace podnikatelů a manažerů argumentuje tím, že „*Chorvatsko není země, kterou bychom měli chápat jako vzor ekonomického uspořádání pro Českou republiku a vzory bychom měli hledat především v západní Evropě*“ (např. Belgie, Holandsko) a v zemích nám srovnatelných (např. Německo, Rakousko)⁶⁶.

Postup evidování tržeb a komunikace s finanční správou ve standardním režimu je shodný jako u nás. Chorvatský model je však mnohem přísnější než ten náš, což dokládají následující skutečnosti. První nejvýznamnější odlišnost chorvatské fiskalizace lze spatřovat v povinnosti zákazníků převzít účtenku a uchovat si ji, a to pod pokutou 2 000 kun (7 200 korun).⁶⁷ Účtenka obsahuje (na rozdíl od té „naší“) údaje o zaměstnancích, z čehož úřady dovodí odpracované hodiny personálu a rovněž skutečnost, že za něj musí zaměstnavatel odvést pojistné. Podnikatelé dále musí uvádět stav hotovosti v pokladně na začátku dne a na jeho konci. Banky posílají každý měsíc nebo čtvrtletí finančním úřadům výpisy z účtu podnikatelů. Na rozdíl od EET v České republice, podnikatel platí za certifikát pro účely EET. Rozdíl je také v sankcích, kdy v Chorvatsku je maximální pokuta za nedodržování evidence 500 tisíc kun (1,8 milionu korun), u nás je to 500 tisíc korun. Za zmínku stojí ještě další velká odlišnost českého a chorvatského systému, a to ve způsobu

⁶⁵ PETR, pozn. 31.

⁶⁶ BÁBEK, Radomil a Alžběta BÁBKOVÁ. *Zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb* [online]. In: . Praha: Asociace podnikatelů a manažerů, 2015, s. 9 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2015/03/Zpr%C3%A1va-k-n%C3%A1vrhu-z%C3%A1kona-o-evidenci-tr%C5%BEEb-APM.pdf>.

⁶⁷ PLESL, Jaroslav. Taxikář mi nedal účtenku, tak jsem si na něj došlápl, říká ministr. *Mladá fronta DNES* [online]. 2015 [cit. 2017-03-08].

evidování tržeb ve zjednodušeném režimu – chorvatští podnikatelé evidují tržby ve zjednodušeném režimu v papírové formě a kopii účtenky uchovávají v certifikované knize účtenek.

Zajímavá jsou také opatření, která byla v Chorvatsku zavedena jako jakási kompenzace vynaložených nákladů podnikatelů, obdobně jako je tomu u nás. Jednak byla snížena DPH v pohostinství a ubytování z 25 na 13 %, od roku 2017 se však DPH vrací na svou původní úroveň 25 %⁶⁸. Naopak zvýšena byla povinná hranice registrace k DPH z 85 tisíc kun (300 tisíc korun) na 230 tisíc kun (830 tisíc korun). V Chorvatsku však podnikatelé nedostávají kompenzaci nákladů na technické vybavení pro EET formou slevy na dani, jako je tomu u nás, a veškeré náklady na vybavení pro EET tak nese sám podnikatel.

Pro veřejnost byla společně s fiskalizací zavedena účtenková loterie, která má motivovat zákazníky k vyžadování účtenek za nákupy. V roce 2015 byla pořádána účtenková soutěž dokonce pro české turisty, v níž byl hlavní cenou zájezd do Chorvatska v hodnotě cca 50 tisíc korun. Podmínkou účasti bylo zaslání dvaceti různých účtenek za nákupy v Chorvatsku uskutečněné v období srpna až října roku 2015. Obdobná pravidla platí pro občany Chorvatska, kteří se mohou loterie účastnit v nepravidelných intervalech, v nichž je tato soutěž pořádána.

Chorvatský ministr financí Boris Lalovac popsal situaci v Chorvatsku před zaběhnutím fiskalizace tak, že někteří podnikatelé zpočátku nechápali, jak systém funguje, přesto však měl podporu 93 % obyvatel. Proti zavedení EET se od počátku stavěli chorvatští právníci, kteří dokonce zákon napadli jako protiústavní, se svou stížností však neuspěli. O dva roky později už systém pracuje bez problémů a setkává se s podporou zaměstnavatelů a profesních svazů. Někteří podnikatelé si systém dokonce oblíbili a kladně na něm hodnotí to, že mají přehled o svých zaměstnancích a mohou lépe kontrolovat tok peněz i zboží⁶⁹.

4.3.1 Problémy se zaváděním EET v Chorvatsku

V Chorvatsku probíhalo zavedení fiskalizace bez komplikací jak na straně státu, tak na straně podnikatelských subjektů. Systém online evidence tržeb zde byl zaveden opravdu velmi rychle. Projekt se začal formovat v dubnu roku 2012, během srpna téhož roku byl

⁶⁸ CYPRICH, Pavel a Pavlína Kosová. *Vzor pro EET v Česku: Chorvati zvýšili DPH pro hostinské* [online]. Praha: Seznam.cz, 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://www.seznam.cz/zpravy/clanek/vzor-pro-eet-v-cesku-chorvati-zvysili-dph-pro-hostinske-8149>.

⁶⁹ TOMÁNEK, Tomáš. *Účtenky? Strach i spokojenost. Lidové noviny* [online]. 2015 [cit. 2017-03-13].

projednáván a v témže období na podzim uveden do praxe.⁷⁰ Ke konci roku 2012 probíhalo testování aplikace a od počátku roku 2013 je již bezproblémově užíván. Také zde byl systém zaváděn v etapách a nevyhnul se žádnému podnikateli.

Dle informací Ministerstva financí ČR si většina subjektů nemusela pořizovat nová zařízení pro fiskalizaci a naopak využila svých stávajících přístrojů.⁷¹ Dle zkušeností nebyl u podnikatelů problém zavést nový systém během tří dní. Dosud nedošlo ani k žádnému výpadku systému či narušení jeho bezpečnosti.

Co je ovšem zajímavé, jsou informace o tom, že Chorvaté (ale i podnikatelé z jiných států) si již osvojili několik nelegálních způsobů, jak systém online evidence tržeb obcházet. První cestou je nevydávání účtenek, protože zákazníci je většinou stejně nevyžadují.⁷² Problém ovšem nastává, když je takto obsloužen kontrolor. Ten může takové jednání sankcionovat velmi vysokou pokutou (v Chorvatsku je to v přepočtu téměř 2 miliony korun) či zákazem činnosti, nejedná-li se o první případ takového jednání. Dalším způsobem, jak se fiskalizace obchází, je pořízení dvou pokladen do provozovny – jednu která tiskne účtenky, druhá jen pro oko. V tomto případě za takový podvod hrozí opět vysoká pokuta. Co je velmi populární, je nahrávání pirátského softwaru do pokladního systému, který dokáže např. nahrazovat dražší položky levnějšími, nebo naprosto fiktivním zbožím, což může být v horším případě postihováno dočasným uzavřením provozovny nebo úplným zákazem činnosti. Podnikatelé také rádi předstírají, že mají potíže s internetovým připojením a stornují platby, což je samozřejmě v systému Finanční správy snadno čitelné a časté „problémy“ tohoto typu jsou pro ni podnětem k zahájení kontroly. Za takovéto případy častého simulování problémů hrozí podnikatelům vysoká pokuta a zákaz činnosti. Na závěr poslední způsob, který si velmi oblíbili chorvatští podnikatelé, a to vydávání tzv. zálohových účtenek, které vydávají zákazníkům předem za různé služby, např. v půjčovnách. Zákazník tak uhradí část celkové ceny za službu uvedenou na účtence a zbytek doplatí při vrácení vypůjčené věci – to už samozřejmě v hotovosti, bez účtenky a tedy bez evidence.

Je tedy otázkou, jestli důvodem velké podpory systému v Chorvatsku není právě osvojení si způsobů tamních obyvatel, jak se evidenci vyhnout a na oko předstírat, že systém funguje jak má, nezatěžuje podnikatele a přináší požadované výsledky.

⁷⁰ Elektronická evidence tržeb ve světě. In: *ALTAXO* [online]. Praha: ALTAXO, 2015 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/poradna/elektronicka-evidence-trzeb/elektronicka-evidence-trzeb-ve-svete>.

⁷¹ Fiskalizace v Chorvatské republice: fakta. In: *Financnisprava.cz* [online]. Praha: Finanční správa ČR, 2015, s. 3 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/fs-financni-sprava-cr/2015-06-23_Fact_sheet_on_HR_experienceMH.pdf.

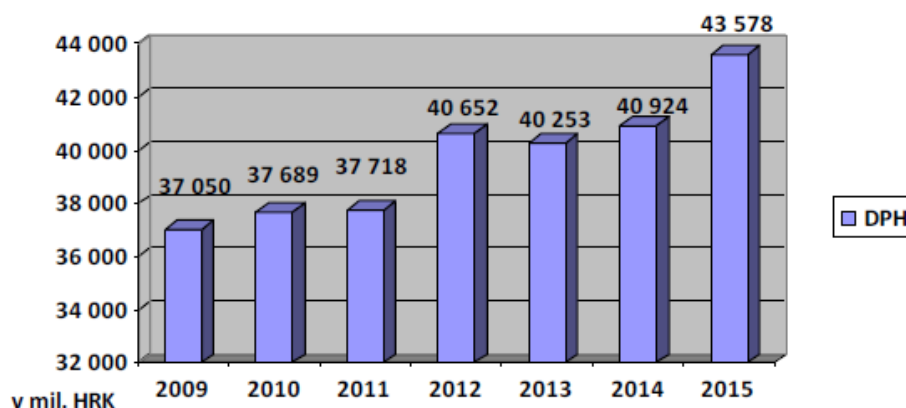
⁷² Radana Křížová: Jak obejít EET? Možnosti jsou, ale... In: *Parlamentnilisty.cz* [online]. Praha: Parlamentní listy, 2016 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Radana-Krizova-Jak-obejit-EET-Moznosti-jsou-ale-452515>.

4.3.2 Fiskální dopady EET v Chorvatsku

Fiskalizace podle Lalovce přispěla ke zvýšení tržeb v ekonomice, zejména v pohostinství (v některých případech až 8x)⁷³. U prodejců potravin byly zaznamenány o 40 % vyšší tržby, u ostatních obchodníků o 14 % a právníci vykazují nárůst tržeb o 5 %, vše ve srovnání s rokem 2012, kdy EET ještě nefungovala. Rovněž podíl šedé ekonomiky je podle něj nižší (podle odhadů klesl v letech 2013 až 2016 z 28,4 na 27,1 procenta v poměru k HDP).⁷⁴ Chorvatští spotřebitelé mají zájem na jejím omezování, což značí četné zasílání podnětů k nesrovnalostem účtenek a účast veřejnosti v účtenkové loterii.

Ministr rovněž popírá, že by zavedením fiskalizace skončily tisíce podnikatelů, naopak narostl počet subjektů, které využívají paušální zdanění. Počet subjektů mezi lety 2012 a 2013 vzrostl o 11 %, mezi lety 2013 a 2014 o 9 %, administrativně bylo zrušeno 46 tisíc subjektů, protože nevykazovaly činnost.

Co se týče vlivu fiskalizace na výběr DPH, vývoj zobrazuje následující graf:

Graf 4.2: Vývoj výběru DPH v absolutním vyjádření (v mil. HRK)
Zdroj: HUŠKOVÁ dle dat MF Chorvatské republiky

Zaměříme-li se na přímý efekt zavedení fiskalizace v roce 2013 na výběr DPH, vidíme, že v tomto roce je zaznamenán propad výběru DPH oproti roku předchozímu, což mohlo být zapříčiněno snížením sazby DPH z 25 % na 13 % v témže období. V následujících letech je možné pozorovat rostoucí trend výběru DPH oproti roku 2013, kdy bylo opatření zavedeno. Přesto je však obtížné kvantifikovat, jakou měrou se na pozitivních změnách podepisuje fiskalizace, neboť společně s tímto opatřením byla zavedena další – již zmíněná změna sazby DPH a zvýšení hranice pro registraci k DPH, čímž ze systému vypadlo asi 25 tisíc malých podnikatelů. Stejně se k prezentovaným datům vyjádřil český ministr Babiš, který poukázal

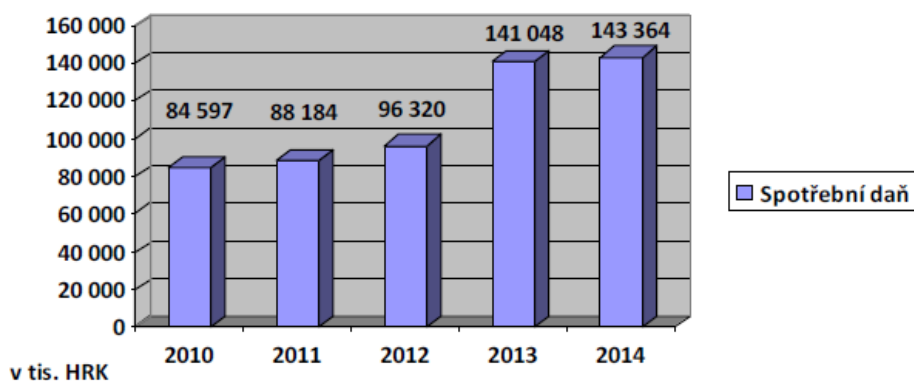
⁷³ PETR, pozn. 31.

⁷⁴ PLESL, pozn. 67.

na to, že systém DPH procházel v Chorvatsku v letech 2012 až 2014 řadou změn (jak co se týče sazeb, tak i v principu v souvislosti se vstupem Chorvatska do EU) a nejde tedy přesně říci, jak se na výběru DPH podepsala právě EET vzhledem k současnému působení více faktorů⁷⁵.

Na dani ze zisku podnikatelů se zavedení fiskalizace projevilo zvýšením jejího výběru o 11 % v roce 2013 oproti roku předchozímu a výběr daně z příjmů živnostníků je rovněž v tomto období o 70 % vyšší⁷⁶. Podle Babiše však ani u daně z příjmů není možné efektivitu fiskalizace změřit.⁷⁷ EET, jak již víme, dopadá pouze na subjekty s hotovostními příjmy a podnikatelé inkasující platby za své faktury formou bankovního převodu (a těch je převážná část) evidenci nepodléhají. Z čísla o celkovém výběru daně z příjmů nelze usuzovat o výběru za konkrétní segment, na něj se EET vztahuje, a proto není možné ani zde posoudit efektivitu tohoto opatření.

Z čeho lze však usuzovat o efektivitě fiskalizace i podle pana Babiše, je výběr spotřební daně z nápojů, jak ukazuje následující graf. Jedná se o specifickou daň, která se v Chorvatsku odvádí z ceny nápojů prodávaných v restauracích a její sazba byla zafixována na úrovni 3 % z hodnoty nápoje. Jelikož segment stravovacích služeb spadl pod fiskalizaci hned 1. ledna 2013, je zřejmé, že působil na výběr této daně celoročně a z grafu jednoznačně vyplývá, že se zvýšil její výběr hned v prvním roce o 48 %. Vliv fiskalizace je tedy v této oblasti evidentní.

Graf 4.3: Vývoj výběru spotřební daně z nápojů (v tis. HRK)
Zdroj: HUŠKOVÁ dle dat z Fiscalization in Figures (Boris Lalovac)

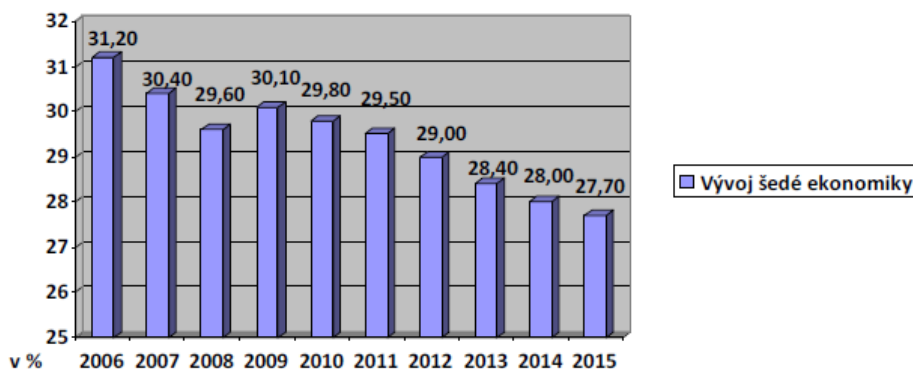
Následující graf nám dává představu o vývoji šedé ekonomiky v Chorvatsku, která obdobně jako na Slovensku zaznamenává po sledované období klesající charakter. Od roku

⁷⁵ MORÁVEK, Daniel. Babišův veletoc: Z chorvatské DPH a daně z příjmů nejde hodnotit efektivita #EET. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/babisuv-veletoc-na-chorvatskem-dph-a-dani-z-prijmu-nelze/>.

⁷⁶ VLKOVÁ, pozn. 58.

⁷⁷ MORÁVEK, pozn. 75.

2013, kdy byla zavedena fiskalizace, se podíl šedé ekonomiky dále snižuje, což lze možná v určité míře přisoudit zavedení opatření a doprovodné účtenkové loterii.

Graf 4.4: Vývoj stínové ekonomiky v Chorvatsku (v % HDP)
Zdroj: HUŠKOVÁ dle studie Schneidera

Dostupné zdroje rovněž uvádí, že díky fiskalizaci jsou nyní kontroly subjektů prováděny cíleně na základě analýzy dat získaných právě z fiskalizace a díky tomu je efektivita výkonu finanční správy pětinasobná⁷⁸. Zajímavá data o provedených kontrolách dodržování pravidel fiskalizace publikoval ministr Lalovac na konferenci o EET v ČR v roce 2015. První kontroly začaly být prováděny od července roku 2013 s cílem dohlédnout na proces vstupu do procesu fiskalizace, přičemž takto bylo provedeno 36 kontrol, v rámci nichž byly uloženy pokuty v celkové výši 12,6 milionů kun (45,8 milionů korun).⁷⁹ O rok později proběhlo jen 18 kontrol s uloženými pokutami 14,6 milionů kun (53,1 milionů korun), což jen potvrzuje fakt, že kontroly jsou na základě informací získaných z fiskalizace prováděny cíleně a tudíž efektivně.

Chorvatská fiskalizace byla Evropskou komisí označena jako vysoce efektivní nástroj boje s daňovými úniky a k lepšímu výběru daní⁸⁰, což společně s výše zmíněnými argumenty dokládá soulad se záměrem, který měl český tvůrce ZoET a odůvodňuje, proč byl chorvatský model tím výchozím.

Přehledné srovnání všech tří modelů – slovenského, maďarského a chorvatského ilustruje tabulka v příloze 3.

⁷⁸ Fiskalizace v Chorvatské republice: fakta, pozn. 71.

⁷⁹ LALOVAC, Boris. Fiscalization in Figures. In: *Záznam z konference o EET* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2015, s. 27 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2015/zaznam-z-konference-o-eet-21596>.

⁸⁰ European Commission. Assessment of the 2014 national reform programme and convergence programme for Croatia Accompanying the document Recommendation for a Council Recommendation on Croatia's 2014 national reform programme and delivering a Council opinion on Croatia's 2014 convergence programme. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/swd2014_croatia_en.pdf.

5 Praktické dopady zavedení EET na podnikatele v České republice a jejich zhodnocení

Následující část práce přinese praktický pohled na proces zavádění EET v našem prostředí. Období od samotného předložení návrhu ZoET a jeho schvalování, až po průběh uvádění finální podoby ZoET do podnikatelské praxe, kde se ukázaly jeho první právní a technické nedostatky, bude reflektovat hned následující kapitola. Dále se na základě dedukce ze zjištěných poznatků dozvíme o hlavních přínosech a slabinách modelu, stejně jako jeho potenciálech a hrozbách. V závěru kapitoly a vlastně závěru celé práce proběhne zhodnocení systému fungování EET vzhledem k jeho možnostem či schopnostem dostat vytyčeným cílům, rovněž zde budou formulovány náměty na jeho zlepšení a potvrzena či vyvrácena hypotéza stanovená v úvodu práce.

5.1 Prvotní zkušenosti se zaváděním EET

V Chorvatsku, které se v pojetí způsobu evidence tržeb stalo naším vzorem, se uvedení EET do provozu obešlo bez zásadních problémů, ať již na straně vlády, nebo dotčených podnikatelů. Dokonce se systém setkal s tak velkou podporou tamních obyvatel, že jeho zavedení bylo vnímáno jako nezbytně nutné a všichni se mu bez výhrad poměrně brzy přizpůsobili. Opatření dokonce přineslo i očekávané fiskální dopady. Bude tomu tak i u nás?

5.1.1 Nejistota ohledně zavedení a konečné podoby ZoET

Český ministr financí Andrej Babiš chtěl EET spustit už několikrát, ale vždy neúspěšně. Návrh ZoET vláda ČR předložila Poslanecké sněmovně zkraje roku 2015 a celkově byl legislativní proces přijímání zákona ukončen vyhlášením ZoET ve Sbírce zákonů ke 13. dubnu 2016. Společně s tím byl schválen návrh Ministerstva financí na snížení DPH v oblasti stravovacích služeb z 21 na 15 % (s výjimkou alkoholických nápojů) od okamžiku účinnosti zákona (od 1. 12. 2016). Celý legislativní proces tak trval přibližně rok, takže oproti jiným předlohám nebyl nijak krátký, jak bylo napadáno. Ani to však neznamená, že zákon je dokonalý. Opozice naopak namítá, že při jeho přijímání v Parlamentu ČR nebyly dodrženy standardní procedury, byl porušen jednací řád a zákon není ani obsahově v pořádku, což v červnu roku 2016 vyústilo v podání návrhu (prozatím neúspěšného) na zrušení ZoET. Další návrh, iniciovaný samotným ministrem Babišem, se týkal odložení celého projektu (dokonce několikrát) až na počátek roku 2017 či ještě později, neboť se ukázalo, že uvažovaný systém

zaznamenávání tržeb není dostatečně promyšlený a dotažený. Podnikatelé tak byli dalšího více než půl roku v nejistotě, koho a odkdy se bude systém vlastně týkat.⁸¹ Kromě toho byl tento stav spojen s jejich obavami ze zbytečně vynaložených nákladů do nového vybavení pro EET, které by mohli investovat později nebo dokonce vůbec.

Některé podnikatelské asociace zbrojily proti EET dokonce preventivně, než byl zákon vůbec schválen. Jednalo se např. o Asociaci farmářských tržišť ČR, Asociaci podnikatelů a manažerů, Sdružení podnikatelů a živnostníků ČR apod.⁸² Tyto považují celý systém za nežádoucí, neboť odporuje zásadám demokratického státu a svobody jednotlivce a zákon je navíc špatně koncipován – nestanovuje jasná a splnitelná pravidla a dává státu možnost svévolně rozhodovat.

Chaosu okolo konečné podoby EET využily některé subjekty k tomu, aby podaly pozměňovací návrhy ZoET, kterými se snažily prosadit alespoň výjimky z EET. Představitelé libereckého kraje usilovali o to, aby se EET vztahovala jen na právnické osoby a fyzické osoby, které jsou zároveň plátcí DPH se zdaňovacím obdobím kalendářní měsíc.⁸³ Doposud neúspěšný byl také návrh opozice, aby z režimu byli vyňati nejmenší podnikatelé s obratem v řádu deseti až sta tisíců (např. přivýdělký k důchodu, rodičovské dovolené nebo malé vesnické prodejny). Asociace farmářských tržišť si zase přála vyloučit farmářské trhy z povinnosti elektronicky evidovat tržby, neboť EET dle ní omezí nabídku tradičních českých potravin na farmářských trzích a náklady na pořízení technologie k EET převyšují samotný zisk mnohých farmářů. Původně se EET neměla týkat ani řemeslníků, ti ale, jak již víme, se do EET zapojí v poslední, čtvrté fázi. Nad některými návrhy Ministerstvo uvažovalo, dokonce některé z nich zamýšlelo na poslední chvíli prosadit, nicméně nakonec zůstalo u původního záměru, že z EET bude jen minimum výjimek, aby celý systém neztratil na efektivitě a přinesl požadované výsledky. Není však vyloučeno, že postupem času, kdy bude EET působit v praxi delší dobu, se ukáže, že některé výjimky jsou dokonce žádoucí.

Období před ostrým spuštěním EET bylo mimo jiné provázáno řadou konferencí, seminářů a dalších akcí pod vedením zaměstnanců Finanční správy ČR a MF, kteří se na nich podrobně věnovali této problematice a snažili se zodpovědět všechny dotazy a nejasnosti, konzultovali s účastníky z řad podnikatelů a dalších a reagovali na jejich podněty.

⁸¹ VALENTA, Ivo. EET v podání vlády chaosu. In: *Vlasteneckenoviny.cz* [online]. Vlastenecké noviny, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.vlasteneckenoviny.cz/?p=168185>.

⁸² MORÁVEK, Daniel. 7 podnikatelských asociací vyzývá vládu, aby stáhla zákon o #EET . In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2015 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/7-podnikatelskych-asociaci-vyzyva-vladu-aby-stahla-zakon-o-eet/>.

⁸³ MORÁVEK, Daniel. Jaké změny #EET mají šanci projít a jaké jsou jen utopií? Tipujte s námi. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/jake-zmeny-eet-maji-sanci-projit-a-jake-jsou-jen-utopii-tipujte-s-nami/>.

Od listopadu byl spuštěn také testovací provoz celého systému, v němž si mohli podnikatelé otestovat svá zařízení, rychlost komunikace s Finanční správou, soulad EET s jejich účetními procesy a obchodními zvyklostmi apod. Tomu však muselo předcházet vyzvednutí autentizačních údajů a instalace certifikátu. Byla spuštěna také infolinka pro metodické dotazy k EET, kterou obsluhují pracovníci Finanční správy, takže většinu dotazů jsou schopni zodpovědět ihned. Zpřístupněny byly rovněž webové stránky etrzby.cz věnované problematice EET a dokonce web, na němž mohli spotřebitelé hlásit nepoctivé podnikatele⁸⁴.

I přes nesnadný proces přijímání zákona a nejasností ohledně termínu a konečné podoby ZoET byla EET k 1. prosinci 2016 spuštěna do ostrého provozu pro první vlnu zahrnující podnikatele v ubytovacích a stravovacích službách.

5.1.2 EET upravuje spíše metodika než ZoET

Koncepce ZoET se ukázala jako první velký praktický problém působení EET. Tento zákon totiž upravuje obecné principy a Finanční správa je pak formou metodiky aplikuje na různé obchodní situace.⁸⁵ Z pohledu Ministerstva financí se jedná o příjemnější a jednodušší postup, protože nemusí měnit zákon a ze dne na den může situaci přizpůsobit aktuálním potřebám vydanou metodikou. Podnikatelům však toto jednání činí nemalé potíže v podobě existenční nejistoty než je metodika vydána a následných časových nákladů, aby metodiku vůbec pochopili a mohli se jí přizpůsobit. Navíc je s tímto spojeno ještě další riziko, a to, že metodiku, které se právě dotčení přizpůsobili, ze dne na den vystřídá jiná a celý proces začíná nanovo. Podle nálezu Ústavního soudu není tento postup Ministerstva financí a Finanční správy v souladu s ústavním pořádkem a situaci hodlá soud řešit.

5.1.3 Online platby a EET

Další závažný problém při zavádění EET se týkal nejasného pojetí platebních bran⁸⁶ ve vztahu k EET – spadají či nespádají do EET?⁸⁷ MF situaci objasnilo s tím, že platební brány jsou součástí EET, následně však rozhodlo, že předmětem EET nebude dobírka, ale... Pokud zboží

⁸⁴ Webová stránka pro udávání nepoctivých podnikatelů, kteří např. nevydávají účtenky, byla začátkem roku 2017 zrušena. Web byl přístupný po dobu jednoho měsíce a za tuto dobu Finanční správa registrovala přes 2 100 udání.

⁸⁵ MORÁVEK, Daniel. Zákony jsou pro děti, oblibě se nyní těší metodiky. Bohužel pro podnikatele... In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zakony-jsou-pro-deti-oblibe-se-nyni-tesi-metodiky-bohuzel-pro-podnikatele/>.

⁸⁶ Platební brána je služba, která umožňuje uskutečnit platbu plátce podnikateli za zboží nebo službu na internetu (Evidence tržeb: Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb).

⁸⁷ MORÁVEK, Daniel. E-commerce a #EET? Totální průšvih, úřady netuší, která u e-commerce bije. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/e-commerce-a-eet-totalni-prusvih-urady-netusi-ktera-u-e-commerce-bije/>.

dodává přepravní společnost a ta následně převede peníze za zboží na účet prodejce (nejčastěji e-shopu), nebude se EET na tyto transakce vztahovat. Jiná situace však nastává, jestliže přepravní společnost předává prodejci hotovost zpětně, potom je nutné vystavit doklad v režimu EET.

Právní úprava však neřešila situace, kdy zákazník zakoupí zboží na e-shopu a zaplatí za něj ihned kartou, peníze dojdou na účet provozovatele platební brány a ten pak např. jednou měsíčně zašle nastrádanou částku na účet prodejce. Tento případ měla vyřešit opět metodika, ale ta danou situaci nevzala v potaz zřejmě proto, že metodici nerozuměli principu fungování platební brány. Jak z vydané metodiky vyplynulo, metodici chápou situaci tak, že zaplatí-li v e-shopu zákazník kartou, peníze putují přímo na účet obchodníka a nikoliv na účet provozovatele platební brány, který ji teprve v dohodnutém termínu přepošle prodejci. Platbu v pojetí metodiků tak přijímá prodejce zboží, takže ten má povinnost zaslat údaje o tržbě Finanční správě a vystavit účtenku, nikoliv provozovatel platební brány. Na nesprávné pochopení toho, jak funguje platební brána, bylo poukázáno na konferenci k EET a Finanční správa se tak zavázala, že vydá novou metodiku, která uvede situaci do pořádku. Ani ta však situaci nevyřešila, protože její znění je pro běžného podnikatele naprosto nesrozumitelné a nejasné. Navíc odkazuje na zákon o platebním styku a povinnost, dá se říci, přenesla na provozovatele platební brány, který má dle tohoto zákona poskytnout prodejci informaci o tom, zda daný typ platby spadá do EET či nikoliv.

Ministerstvo se k problematice nahrazování legislativních procesů metodickými pokyny vyjádřilo tak, že žádný právní předpis nemůže být napsán tak detailně, aby popisoval veškeré situace, které mohou nastat, obzvlášť v prostředí online plateb, které je velmi technicky problematické.⁸⁸ Tento postup by dle něj bránil obecným principům tvorby legislativy, k čemuž slouží právě dovysvětlující a podrobnější metodika, reflektující aktuální potřeby praxe.

Dle posledních informací tak naděje na vynětí internetových obchodů umožňujících online platby z EET prozatím vyhasla a ty se tak do režimu byly nuceny zapojit od 1. března 2017, tedy ve druhé vlně. Na jedné straně tak stojí naprosté selhání při přípravě metodické úpravy této problematiky, na druhé straně fakt, že online platby by do EET opravdu spadat neměly, jelikož již nyní zanechávají digitální stopu (tzn. jsou zpětně dohledatelné) a jsou

⁸⁸ MORÁVEK, Daniel. Ministerstvo financí neodvedlo u #EET kvalitní práci, kritizují daňoví poradci. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/ministerstvo-financi-neodvedlo-u-eet-kvalitni-praci-kritizuji-danovi-poradci/>.

v podstatě obdobou bankovního převodu, který EET nepodléhá.⁸⁹ I kdyby se Ministerstvu podařilo v budoucnu prosadit pro e-shopy výjimku z EET, vynaložené náklady na zapojení do systému (které mnohdy mnohonásobně převyšují náklady i časovou náročnost na napojení k EET kamenných prodejen⁹⁰), se jim už nevrátí, proto mnohé e-shopy raději ruší možnost populárních online plateb, aby se „zbytečným“ nákladům vyhnuly.

5.1.4 První vlna EET

S odstartováním EET od 1. 12. 2016 pro ubytovací a stravovací služby se v médiích začaly objevovat první informace o tom, že svou činnost ukončily stovky menších hospod především na vesnicích. Tyto informace má od provozovatelů hospod Plzeňský prazdroj, jakožto jejich dodavatel piva. Stejně údaje vyplývají i z průzkumu Sdružení místních samospráv ČR, podle něhož zaniklo zhruba 700 zařízení bez nabídky teplého jídla. Provozovatelé zbylých fungujících hospod bez stálé nabídky teplého jídla by rádi prosadili alespoň snížení DPH na pivo z 21 na 10 %, což se zatím jeví v nedohlednu vzhledem k úlevě, která byla poskytnuta zařízením nabízejícím především jídlo. Zařízení nabízející kromě nápojů také jídlo si totiž mohou účtovat již zmíněnou 15% sazbu na pokrmy a nealko nápoje, ale tato kompenzace údajně není ani tak dostačující a nutí je naopak svou nabídku zdražovat. Mnoho z nich se tedy rozhodlo raději své podnikání ukončit, jelikož zavedení EET má pro ně likvidační důsledky, nebo změnit svou právní formu na spolek, který dle ZoET evidenci nepodléhá, jedná-li se o drobnou vedlejší činnost (viz § 12 ZoET). Možnosti legálně se vyhnout EET formou založení tematického spolku využily již desítky podnikatelů v pohostinství, kteří sice stále čepují pivo, ale již pouze pro členy spolku.

Je však nutné podotknout, že podnikatele k rozhodnutí uzavřít hospody a obdobná menší zařízení vede nejen zavedení EET, ale také další nově zaváděná opatření, např. zákon o omezení kouření v provozovnách, změna loterijního zákona či stagnující konzumace čepovaného piva. Není tedy možné konstatovat, v jaké míře se na poklesu podnikatelských subjektů v tomto segmentu podílí přímo EET a zda jsou rozhodnutí o ukončení činnosti nakonec trvalým jevem, nebo pouze přechodným rozhodnutím do doby, jak se nová legislativa projeví.

⁸⁹ POLÁK, Milan. Díky, pane ministře, implementace #EET nás v e-shopu vyjde na 60 tisíc korun. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/diky-pane-ministre-implementace-eet-nas-v-e-shopu-vyjde-na-60-tisic-korun/>.

⁹⁰ Programátorské práce spočívající v napojení eshopu Different.cz na EET byly vyčísleny na 60 tisíc korun (POLÁK, pozn. 89).

Navzdory informacím o stovkách končících podnikatelů se do EET v první vlně zapojilo 42 277 podnikatelů, což je dokonce o něco víc, než se předpokládalo (Finanční správa počítala s 40 000 podnikateli). Za první týden provozu EET prošlo systémem Finanční správy 19 milionů účtenek, za první měsíc pak téměř 80 milionů dokladů. Je tedy otázkou, zda jsou podnikatelé opravdu tak poctiví a popírají tím mínění Finanční správy o jejich morálce, která se podepisuje na úrovni šedé ekonomiky naší země, nebo zda je dohnal strach z EET a hrozících sankcí.

V lednu MF provedlo průzkum vlivu EET na reprezentativní vzorek šestnácti set restaurací a hotelů⁹¹. Všechny zkoumané subjekty splňovaly současně dvě podmínky – existují údaje o jejich podnikání za dva roky (2015 a 2016) a spadají pouze do první vlny EET.⁹² Porovnáním tržeb analyzovaných subjektů za rok 2015 s tržbami v roce 2016 byl zjištěn jejich 100% nárůst. Zkoumaný vzorek vykazoval v prosinci 2015 tržby 263,6 milionů korun a v prosinci roku následujícího 527,4 milionů korun. Tato čísla sice vypovídají o úspěšnosti EET, nicméně je otázkou, zda odpovídají skutečnosti vzhledem k použité metodě zkoumání, kterou MF aplikovalo. Důvěryhodněji a strážlivěji působí metodika použitá Českým statistickým úřadem (dále jen „ČSÚ“)⁹³, která je mnohem detailněji popsána a navíc odpovídá metodice předepsané Eurostatem. Dle dat ČSÚ tak došlo v prosinci 2016 ve sledovaném segmentu ubytování, stravování a pohostinství k meziročnímu nárůstu tržeb o 15,7 % v běžných cenách a o 7,6 % ve stálých cenách⁹⁴. O prokazatelných ekonomických dopadech, které je možné přisuzovat především EET (nikoliv např. v kombinaci s kontrolním hlášením či dalšími opatřeními, jak je tomu doposud) se však bude dát hovořit až po odevzdání daňových přiznání, takže u restaurací bude možno provést ekonomický rozbor až v roce 2018⁹⁵.

⁹¹ Tento vzorek představuje pouze 4 % subjektů, kterých se EET týká, nicméně dle Ministerstva financí má tento vzorek vysokou vypovídací hodnotu.

⁹² HOVORKA, Michael. Nárůst tržeb v hospodách po zavedení #EET? Babiš vycházel jen z malého vzorku. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/narust-trzeb-v-hospodach-po-zavedeni-eet-babis-vychazel-jen-z-maleho-vzorku/>.

⁹³ Zjišťování tržeb ve službách a obchodě vychází z výsledků měsíčního výběrového šetření celého segmentu, které je založeno na stratifikovaném proporcionálním výběru, kdy největší podniky jsou šetřeny plošně a na menší podniky s počtem zaměstnanců nižším než 20 je uplatněn výběr s dopočtem na základní soubor. Údaje pro dopočet jsou získávány z Registru ekonomických subjektů.

⁹⁴ MORÁVEK, Daniel. Babišova data o nárůstu tržeb? Věštění z kávové sedliny by dalo přesnější čísla. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/babisova-data-o-narustu-trzeb-vesteni-z-kavove-sedliny-by-dalo-presnejsi-cisla/>.

⁹⁵ MORÁVEK, Daniel. 3. a 4. vlna #EET nebude fungovat, tvrdí bývalý šéf finanční správy. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/3-a-4-vlna-eet-nebude-fungovat-tvrdi-byvaly-sef-financi-spravy/>.

Po prvním měsíci fungování EET je také možné pozorovat, jak se toto opatření určitou měrou odrazilo na cenách v restauracích.⁹⁶ Ceny nabízených menu se zvedly v průměru o 4 koruny⁹⁷. Varovná slova provozovatelů restaurací se tak naplnila a náklady na zavedení EET do cen zboží a služeb skutečně zahrnuli, jak jim ZoET povoluje. Podle spoluzakladatele portálu Menička.cz Jakuba Lukáše však nárůst cen v meziročním srovnání není nijak dramatický. Někteří provozovatelé navíc uvádějí, že byli nuceni zvýšit ceny nejen kvůli EET, ale také v důsledku zdražení některých potravin, a zohlednit museli také nezanedbatelné poplatky např. Intergramu, OSE či v důsledku stále se zvyšujících hygienických nároků.

Společně s EET byla na počátku prosince 2016 odstartována také první vlna kontrol plnění povinností evidencí dotčených subjektů ze strany orgánů Finanční a Celní správy. Primárním cílem prvotních kontrol však nebylo podnikatele v prvním měsíci praktického fungování EET pokutovat, nýbrž je upozornit na případné porušení pravidel. Takto bylo do konce února provedeno přibližně 9 500 kontrol, během nichž byly konstatovány nejčastější případy pochybení povinných subjektů – jednak nevydávají účtenky zákazníkům (cca v šesti stech kontrolovaných případech), což je dle ZoET jejich povinností, také bylo zjištěno pořizování dvou pokladen na provozovnu, nebo neumístění informačního oznámení o EET v jejích prostorách (cca ve třech stech kontrolovaných případech). V letošním roce již kontrolní orgány uložily přibližně dvacet pokut za 104 tisíc korun a předaly k řízení o sankci nebo opatření dalších 807 nalezených porušení⁹⁸. Průměrná pokuta uložená na místě přitom činí zatím téměř pět tisíc korun.

5.1.5 Druhá vlna EET

O tři měsíce později, tedy od 1. března 2017, se v další vlně do EET zapojily další desítky tisíc podnikatelů provozující maloobchodní a velkoobchodní činnost, ale také např. e-shopy či lékárny, u nichž se EET také ukázala problematičtější a nejasnou a vyžadovala upřesňující metodiku. Na rozdíl od e-shopů se jí provozovatelé lékáren dočkaly poměrně brzy a do systému se již mohli zapojit bez větších problémů.

⁹⁶ VESECKÝ, Zdeněk. Hostinští možná remcají, ale tržby evidují. Podvodníka abys pohledal. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/hostinsti-mozna-remcaji-ale-trzby-eviduji-podvodnika-abys-pohledal/>.

⁹⁷ Ještě v listopadu 2016 e průměrná cena oběda podle portálu Menička.cz pohybovala na úrovni 88,50 korun, v prosinci se zvedla na 92,50 korun.

⁹⁸ *Za čtvrt roku EET zaplatili podnikatelé na pokutách přes 100 tisíc* [online]. Praha: Novinky.cz, 2017 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/430575-za-ctvrt-roku-eet-zaplatili-podnikatele-na-pokutach-pres-100-tisic.html>.

Co je však zajímavé, jsou údaje o počtu zapojených subjektů ve druhé vlně EET, který byl odhadován na 250 tisíc podnikatelů. Realita je ale taková, že tržby nyní eviduje přibližně polovina z odhadovaného počtu. MF tato čísla argumentuje tím, že oněch 250 tisíc dotčených subjektů ve druhé vlně byla jakási horní hranice, jelikož při prognózách pracovalo s údaji o všech podnikatelích provozujících maloobchod a velkoobchod a za své služby přijímajících platby jakýmkoliv způsobem, tedy i bankovním převodem, který do EET nespadá. Rozdíl v číslech je způsoben také tím, že někteří podnikatelé provozují mimo jiné další činnosti, spadající do EET v jiných fázích apod.

Obdobně, jako se v první vlně hovořilo o stovkách končících podnikatelů provozujících vesnické hospody, hovoří se v této fázi o uzavírání vesnických obchodů, jejichž počet už tak rapidně klesá, což zhoršuje obslužnost vesnic. Za malé vesnické prodejny se postavila Asociace českého tradičního obchodu a kvůli jejich zapojení do EET pro ně požaduje určité benefity.⁹⁹ Jednak má zájem na prosazení benefitů formou přímé podpory v podobě dotace z kraje či státu ve výši 750 milionů korun ročně na zachování obchodní obslužnosti venkova, refundace nákladů na zapojení se do EET a dalších daňových slev a bonusů. Další výhody pro vesnické prodejny by měly spočívat v nepřímé podpoře cestou osvobození od DPH těch prodejen, které budou vykazovat obrát do určité hranice¹⁰⁰ či novelizace některých zákonů (např. zákona o cenách, aby již nebylo možné využívat podnákupních cen, které znevýhodňují maloobchodníky oproti velkým obchodním řetězcům ve městech).

Vzhledem ke krátké době běhu druhé vlny EET není možné hlouběji analyzovat její dopady na podnikatele, kteří do ní spadají. V médiích se neobjevují žádné praktické problémy, jak tomu bylo na samém počátku, které by zásadním způsobem ovlivnily zavedený systém, a bylo zapotřebí razantních změn. Řeč je především o technické stránce systému, která se zatím ukázala jaké vhodně nastavená, neboť nedochází k abnormálním výpadkům a prodlevám na straně Finanční správy, což by v konečném důsledku ovlivnilo nejen obchodníky, ale především jejich zákazníky, kteří by museli čekat na obsluhu déle, než tomu bylo před zavedením EET. Pomineme-li pochybení Finanční správy v nedostatecích právní úpravy některých specifických druhů podnikání jako jsou např. zmiňované e-shopy či lékárny ve vztahu k EET, povětšinou nebylo pro podnikatele problémem implementovat systém EET

⁹⁹ MORÁVEK, Daniel. Asociace podporovala #EET kvůli narovnání trhu, teď chce dotace 750 milionů Kč. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/asociace-podporovala-eet-kvuli-narovnani-trhu-ted-chce-dotace-750-milionu-kc/>.

¹⁰⁰ Podobně je tomu v Německu, kde jsou od DPH osvobozeny podniky s ročním obrátem nižším než 50 000 EUR (cca 1 350 tisíc korun).

do svých provozoven na základě informací z dostupné právní úpravy a dalších zdrojů a jeho rutinní používání by pro ně tudíž nemělo být komplikované a výrazně omezující.

5.1.6 Budoucnost třetí a čtvrté vlny EET

S ročním odstupem by se EET měla dotknout posledních dvou skupin subjektů, ze třetí vlny namátkově zmiňme např. lékaře, právníky či zemědělce a ostatní, kteří nespádají do čtvrté fáze zahrnující řemesla. Jelikož řemeslníci mají povinně evidovat tržby až od 1. června 2018, což je po řádných parlamentních volbách, existují pochybnosti o tom, zda tyto subjekty povinnost reálně zasáhne. V případě, že by se tak nestalo, z pohledu ostatních „zasažených“ podnikatelů by tak EET znevýhodňovala jednu skupinu podnikatelů oproti jiným v tom smyslu, že „nedotčení“ nebudou muset vynaložit náklady na zapojení do systému EET a především nebudou vystaveni přísnému dohledu orgánů Finanční správy a následným sankcím za neplnění povinností. Celý institut by tak ztratil na významu, jelikož by nedocházelo k naplňování jeho cílů – narovnání podnikatelského prostředí a zamezení daňovým únikům.

Již nyní se formují názory na fungování posledních dvou etap EET na základě zkušeností z fungování první a druhé vlny. Podnětný názor vyjádřil Jiří Žežulka (bývalý šéf Finanční správy), který trefně popsal situaci v první a druhé vlně. Když si totiž dáme pivo v restauraci, to, jestli za něj dostaneme účtenku či nikoliv, cenu toho piva neovlivní.¹⁰¹ Úplně opačná situace je však právě v oblasti řemesel, kde naše volba „s dokladem“ nebo „bez dokladu“ cenu každopádně ovlivní. Zájem tržbu neevidovat je jak na straně např. řemeslníka, tak na té naší, protože jako zákazník při volbě „bez dokladu“ dostaneme nižší cenu, řemeslník zase z nepřiznaného příjmu nemusí odvádět daně. To poukazuje na zásadní nedostatek systému EET, neboť ten situaci, kdy zákazník nevyžaduje doklad, vůbec nemůže zabránit. Navíc možnost kontrolních nákupů, jakožto formy kontroly finančních a celních orgánů, je zde hodně omezená. Podle Žežulky tak třetí a čtvrtá vlna nepřinese ani očekávané fiskální dopady.

5.1.7 Budoucnost účtenkové loterie

Přibližně v polovině roku by měla být spuštěna také již zmiňovaná účtenková loterie, která je stejně jako samotný institut mnohými vítána, ale i zatracována. Ministerstvo již zveřejnilo

¹⁰¹ MORÁVEK, pozn. 94.

smlouvu s dodavatelem, která začíná odhalovat její konečnou podobu.¹⁰² Především stojí za zmínku náklady na její provoz prostřednictvím webu i mobilní aplikace, které se pohybují kolem 90 milionů pro tento rok, což je významná částka rozpočtu na provoz EET. Ta zahrnuje nejen komplexní zajištění provozu dodavatelem, ale také náklady na výhry, které se budou v roce 2017 pohybovat okolo částky 65 milionů korun.

Krokem kupředu oproti jiným zemím je rovněž možnost zúčastnit se loterie tak, že zákazník nafotí účtenku mobilem, čímž se vyhne přepisování dlouhých kódů (tzn. FIK či BKP). Zákazník jen potvrdí správnost účtenky, případně ručně doplní z fotky nečitelné údaje a pak je již účtenka registrována do soutěže. Aby nedocházelo k tomu, že zákazníci budou rozdělovat svůj nákup na více částí, aby měli více účtenek k registraci do soutěže a zvýšili tím svou šanci na výhru, bude účast limitována zaregistrováním jedné účtenky denně jedním člověkem. I to se však dá obejít, jelikož při registraci je zadáván e-mail a každý člověk si takto může vytvořit více fiktivních mailů a zaregistrovat tak více účtenek. To by zase mělo být ošetřeno tak, že budou existovat dvě registrace – základní a úplná, lišící se rozsahem zadávaných údajů o účastníkovi soutěže. Základní registrace tak v případě výhry stejně bude muset být účastníkem soutěže převedena na úplnou, aby byly vyřazeny duplicitní soutěžní účtenky. Zároveň bude s účtenkovou loterií spuštěna telefonická či e-mailová podpora pro dotazy ohledně soutěže.

Na závěr ještě poznámka k tomu, proč někteří politici, ale i veřejnost účtenkovou loterii nepodporuje. Na jedné straně je sice vidina hodnotných cen v soutěži (např. automobilu, ale také obnosu peněz), které jsou z pohledu potenciálních účastníků poměrně jednoduše dosažitelné, a to „pouhým“ převzetím účtenky za nákup v obchodě a jejím následným zaregistrováním do soutěže. Mnoho z nich si však neuvědomuje, že provoz celé soutěže včetně nákupu těch hodnotných cen, je financován z veřejných rozpočtů, kam finanční prostředky přitékají právě od daňových poplatníků. Pokud rozpočítáme měsíční náklady na provoz účtenkové loterie a výši roční výhry, přijde Účtenkovka na zhruba 6,5 milionů korun měsíčně bez DPH¹⁰³. Tato částka by mohla být přitom investována jinak a dle mého názoru rozumněji, např. do zdravotnictví, školství, na opravu silnic, které jsou u nás v katastrofálním stavu apod.

¹⁰² MORÁVEK, Daniel. 5 věcí, které o chystané účtenkové loterii nevíte. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/5-veci-ktere-o-chystane-uctenkove-loterii-nevite/>.

¹⁰³ MORÁVEK, Daniel. Účtenkovka bude stát daňové poplatníky více než 6 a půl milionu korun měsíčně. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/uctenkovka-bude-stat-danove-poplatniky-vice-nez-6-a-pul-milionu-mesicne/>.

5.2 Přínosy a nedostatky EET

Na základě analýzy právních předpisů upravujících fungování EET v ČR, zkoumání zahraničního prostředí s fungujícími systémy EET a do třetice analýzy českého prostředí zavádějícího EET do praxe, je možné zformulovat výhody a nevýhody českého modelu EET. Jako nejvhodnější prostředek pro jejich formulaci a grafické znázornění se nabízí přehledná SWOT matice.

Tab. 5.1: SWOT matice pro EET (vlastní zpracování)

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Online zdroj informací pro Finanční správu i podnikatele</p> <p>Rozvoj elektronizace veřejné správy</p> <p>Zacílení finančních kontrol na nepoctivé</p> <p>Úspora nákladů oproti původnímu záměru – využití stávající technické infrastruktury</p> <p>Volba softwaru a hardwaru pro EET (bez certifikace)</p> <p>Snížení DPH z 21 na 15 % ve stravovacích službách</p> <p>Jednorázová sleva na dani ve výši 5 000 Kč pro FO</p> <p>Podpora povinných subjektů svazy a asociacemi – prosazování benefitů</p> <p>Zapojení veřejnosti do kontroly formou soutěže</p> <p>Velká obchodní příležitost pro dodavatele</p> <p>Nárůst poptávky po zboží a službách</p>	<p>Náklady na zavedení a provoz systému</p> <p>Možnost obcházení systému EET (pirátský software, více pokladen)</p> <p>Možnost promítnout náklady na EET do cen zboží a služeb</p> <p>Větší kontrola státu nad podnikateli – ztráta pocitu svobody a jistoty</p> <p>Často se měnící legislativa – časové i finanční náklady, nedůvěra v systém</p> <p>Likvidace subjektů neschopných se zapojit do EET (finanční indispozice, věk, nemoc)</p> <p>Nedosažitelnost modelu na problematická místa (nákup/prodej bez dokladu)</p> <p>Nedůsledné převzetí chorvatského modelu v podstatných věcech (neregulace hotovosti v pokladně, neevidování údajů o zaměstnancích)</p> <p>Omezené možnosti kontrolních nákupů</p>
Příležitosti	Hrozby
<p>Zvýšení výběru daní (daň z příjmů a DPH)</p> <p>Využití prostředků z EET na potřebné investice (zdravotnictví, školství apod.)</p> <p>Narovnání tržního prostředí</p> <p>Snížení podílu šedé ekonomiky</p>	<p>Neschopnost Finanční správy pracovat s informacemi z EET</p> <p>Nevhodná metodika pro prognózování a statistická šetření vlivu EET</p> <p>Riziko úniku citlivých dat</p>

Zvýšení povědomí veřejnosti o potřebnosti odvádět daně	Nezájem veřejnosti o úctenkovou loterii Legální způsoby obcházení EET (založení spolku) Nenaplnění očekávaných cílů EET
--	---

5.3 Zhodnocení a návrhy možností na zlepšení systému EET

Děni kolem EET sleduji již více než rok, přibližně od února 2016, kdy jsem si ji zvolila jako téma své diplomové práce. Za tuto dobu jsem měla možnost si přečíst nespočet článků o každé novince v této oblasti, názorů na doposud unikátní systém komunikace s Finanční správou, námětů na změny v ZoET a sledovat tak průběh schvalování návrhu ZoET, přes jeho konečnou podobu, až po zavádění institutu EET do praxe, které odhalilo jeho první nedostatky.

V prvé řadě bych se ráda pozastavila nad procesem schvalování tohoto zákona, který provázela řada peripetií, politických válek o smyslu zaváděného opatření, jeho právním zakotvení, až po pře o to, zda vůbec bude systém spuštěn, případně kdy a koho se bude týkat. Všechny tyto rozepry proces přijímání zákona a vůbec spuštění celého systému do provozu prodloužily (oproti situaci např. v Chorvatsku, kde vše proběhlo velmi rychle), čemuž by měla odpovídat i kvalita a obsáhlost právní úpravy. Zde se dle mého názoru prokázala nepřipravenost a nedoladěnost záměru a nejistota samotných tvůrců zákona, jak vlastně bude systém v praxi fungovat. Kromě toho nejistota panující u samotných nejvyšších úředníků budí nejistotu a nedůvěru podnikatelů v celý systém, kteří tak mají obavy o svou další existenci na konkurenčním trhu.

V souvislosti s nekvalitní právní úpravou bych chtěla znovu poukázat na již zmíněné metodiky vydané Finanční správou, aby specifikovaly nejasné situace v souvislosti s EET, kterých se ještě před spuštěním do ostrého provozu ukázalo hned několik. Zde opět připomínám např. e-shopy, které několik měsíců čekaly na odpověď, zda online platby prostřednictvím platebních bran spadnou pod EET či nikoliv a dočkaly se po dlouhé době několika sice „upřesňujících“, ale nic neříkajících metodik, přehazování povinností z jednoho subjektu na druhého a nakonec se do EET stejně byly nuceny zapojit, ačkoliv se to jeví jako nesmyslné vzhledem k transparentnosti a dohledatelnosti online transakcí. Přitom je nutné brát v potaz i to, že implementace EET e-shopy (ale i další subjekty) vyšlo mnohem draž než napojení klasických kamenných prodejen, což už značně odporuje záměrům zákona a důvodové zprávy, aby EET bylo nejméně nákladově náročné řešení oproti jiným formám

evidence tržeb. S podobnou situací jako e-shopy se potýkaly také slevové portály (např. Slevomat), které implementace EET vyšla řádově na statisíce korun. Kromě toho pro ně byla problémem rovněž metodika, která se neustále aktualizovala, proto ji bylo nutné permanentně sledovat a reagovat na ni zapracováním příslušných změn. Je tedy zřejmé, že náklady a čas, které např. e-shopy a slevové portály musely vynaložit na sledování měnící se legislativy, jsou neadekvátní překážkou vzhledem k transparentnosti online plateb.

Má-li stát zavést takové revoluční opatření, jakým EET bezesporu je, měl by tomu předcházet rozsáhlý průzkum podnikatelského prostředí, aby byly zjištěny všechny skutečnosti rozhodné k tomu, zda vůbec něco takového může v praxi fungovat, na jakém principu a zda to přinese požadované výsledky přiměřené nákladům na toto opatření. Jak vyplývá ze samotné koncepce ZoET a především z důvodové zprávy k tomuto zákonu, systém byl zaveden zejména na základě toho, že v jiné zemi se osvědčil, takže u nás by to mělo přinést zřejmě stejné výsledky. Tvůrci zákona ovšem pominuli fakt, že země, ve které se EET sice osvědčila, je ale zcela jiných ekonomických parametrů než ta naše, tudíž vykazuje zcela jiné ekonomické hodnoty a nelze tedy pouze na základě tamního úspěchu usuzovat, že i v naší zemi přinese EET pozitivní výsledky.

Dále bych se již věnovala tomu, zda EET může dostát svým cílům a přinést pozitivní výsledky zejména v několika definovaných oblastech. Jak již bylo řečeno v některé z úvodních kapitol věnované cílům EET, od zavedení tohoto opatření si MF slibuje přísun informací, které mu umožní lepší správu daní. V tomto ohledu by cíle mohlo být naplněno vzhledem k systému fungování EET na online principu, tedy v reálném čase. Přínos tohoto opatření vidím v možnosti následného zacílení kontrol na nepoctivé podnikatele, kteří při evidování tržeb vykazují nějaké abnormality (např. často stornují tržby, hlásí výpadky systému apod.). Druhou stránkou věci je ale to, zda Ministerstvo bude umět se získanými daty v takovém množství pracovat ku prospěchu věci a jak dlouho bude trvat, než informace zpracuje a vyhodnotí. Rovněž představuje jisté riziko neevidování tržeb některými subjekty, a to, jak již bylo řečeno, díky na trhu dostupnému (a čím dál častěji vyhledávanému) nelegálnímu softwaru, který ve prospěch podnikatelů a naopak neprospěch státu umí tržby neevidovat požadovaným způsobem. Tržby ale mohou neevidovat také subjekty, které se do EET zapojí ve čtvrté vlně, neboť v jejich případě je nepřiznání tržby výhodnější pro obě strany transakce a na tyto situace institut EET nemá dosah.

Dalším cílem EET je omezení šedé ekonomiky a efektivnější výběr daní. Zde předpokládám, že EET by určitou měrou mohla pozitivně působit na tyto ekonomické ukazatele, ale zatím je velmi obtížné říci, zda ve slibovaných hodnotách, jinak řečeno, jestli

dopad bude takový, že převýší náklady na toto opatření. Z aktuálně dostupných dat o vývoji ekonomických ukazatelů po zavedení EET není možné kvantifikovat pouze vliv EET, protože současně působí řada dalších faktorů, např. ekonomická situace země, inflace, nezaměstnanost, ale také např. zavedení kontrolního hlášení apod. Navíc je doba působení EET velmi krátká na to, aby bylo možné vyzorovat nějaké zásadní změny. Na čem je možná již nyní patrný kladný efekt EET, je objem vykázaných tržeb, který po zavedení institutu do praxe vzrostl (tím potažmo vzrostlo také inkaso daní), což dle mého názoru lze přisoudit EET, neboť dotčení podnikatelé jsou díky ní pod větším dohledem než do doby před jejím zavedením. Jak ale konstatoval bývalý šéf Finanční správy Jiří Žežulka, prokazatelný vliv EET budeme moci zkoumat až v roce 2018, po odevzdání daňových přiznání restauratéry a dalšími subjekty první vlny. O pozitivních dopadech tohoto opatření na objem vykázaných tržeb a výběr daní tak zatím usuzuji pouze na základě toho, že díky jeho zavedení má Finanční správa další nástroj, který jí umožní sledovat dodržování pravidel povinnými subjekty, porušení těchto pravidel sankcionovat a především sankce následně vymáhat. Otázkou je ale také přiměřenost sankcí vzhledem k tomu, že některé subjekty i přesto budou riskovat a EET nějakým způsobem obcházet, za což si odnesou v první řadě peněžité trest, který je pro ně mnohdy přijatelnější, než investovat náklady do technického vybavení a čas na implementaci EET do jejich podnikání apod. Na jednu stranu tedy EET může přispět ke zlepšení úrovně šedé ekonomiky a tím přispět k lepšímu výběru daní, na druhou stranu si myslím, že mnohem rychlejší a efektivnější způsob spočívá současně v zavedení nějakých plošných benefitů pro podnikatele. Např. současná sleva na daní pouze pro fyzické osoby ve výši 5 000 korun¹⁰⁴, je koncipována tak, že pro většinu podnikatelů je vlastně neuplatnitelná a tím neumožňuje kompenzaci vynaložených nákladů na nezbytné zařízení pro EET.

Třetím cílem EET je narovnání tržního prostředí spočívající v odstranění konkurenčních výhod daňových neplátců oproti těm, kteří své daňové závazky plní poctivě. Zde si troufám říci, že by smysl EET mohl selhávat, a to hned ze dvou důvodů. Prvním z nich je možnost dodavatelů technického vybavení pro EET diktovat si ceny vzhledem k tomu, že je jim ponechána volnost v nabídce zařízení tím, že nemusí být certifikována a ověřena MF. Na trhu je tak široká nabídka pokladen a softwarů, která sice dává podnikatelům možnost výběru podle jejich finančních možností a potřeb, ale již chybí prověřenost zařízení, garance jejich

¹⁰⁴ Sleva může činit maximálně částku ve výši kladného rozdílu mezi 15 % dílčího základu daně ze samostatné činnosti a základní slevy na poplatníka a lze ji uplatnit pouze jednou (v roce, kdy podnikatel začne evidenci vést). Může tedy dosáhnout nižší částky než 5 000 Kč. Podnikatelé s nižším základem daně tak slevu nebudou moci využít.

funkčnosti dle požadavků EET a vlastně i jistota ochrany zadávaných dat. To nahrává možnosti využívání nekompatibilních pokladen a pirátských softwarů, které pravděpodobně využijí opět ti, kteří již předtím čerpali neoprávněného prospěchu z neplacení daní a v konečném důsledku tak k naplnění tohoto cíle, tedy k narovnání podnikatelského prostředí, nedojde. Navíc jsme opět u toho, že některé subjekty se vymykají kontrole a systém jim to v podstatě umožňuje tím, že je nemá možnost podrobit kontrolnímu nákupu. V tomto případě může napomoci především důsledné vymáhání povinností stanovených ZoET.

Problematické oblasti zavedeného institutu EET spatřuji v několika aspektech, které jsem již naznačila i ve SWOT matici v předchozí kapitole. Především navrhuji změny a sjednání nápravy v těchto oblastech:

- Převzít další instrumenty z chorvatského modelu, které doposud český model nezohlednil a které dle mého názoru zvýší efektivitu dosavadního systému, a to regulaci hotovosti v pokladnách a povinnost ji převádět na k tomu určený podnikatelský účet¹⁰⁵, a stanovit větší rozsah zasílaných údajů (včetně např. údajů o zaměstnancích pro dovození povinných odvodů z mezd).
- Posílení pozitivních dopadů EET zavedením dosažitelných a uplatnitelných benefitů pro všechny podnikatele, počínaje např. změnou koncepce současné slevy na dani pro fyzické osoby.
- Zavedení výjimek z EET, jestliže se jejich zavedení ukáže jako racionální, proporcionální a odůvodněné, např. již zmíněné přivýdělků při rodičovské dovolené či důchodu, malé vesnické prodejny.
- Posílení nástroje kontrolních nákupů zavedením povinného převzetí účtenky zákazníkem, což by mělo být dle mého názoru v dnešní době samozřejmé a navíc kontrola povinnosti převzít účtenku a vůbec zájem zákazníka na vystavení dokladu je jedním z mála způsobů, jak se dá zabránit neevidování tržby na základě dohody zákazníka a prodejce. Zavedení této povinnosti vnímám jako efektivnější a rozumnější nástroj, než nákladné opatření v podobě účtenkové loterie.
- Zajistit reálný základ a vysokou vypovídací schopnost prezentovaných dat o dopadech EET na ekonomické ukazatele a podnikatele vůbec, a to sjednocením metodiky statistického šetření použité Ministerstvem financí s metodikou ČSÚ, která je

¹⁰⁵ Finanční správa by tak mohla efektivněji kontrolovat povinnosti plynoucí ze ZoET tím, že by měla větší rozsah dat umožňujících cíleně kontrolovat ty subjekty, které mají nízké evidované tržby, ale vysoké zůstatky na účtu. V současném českém modelu by k dosažení podobného účinku musela Finanční správa požádat o poskytnutí informací banku dle DŘ, což je mnohem delší a méně efektivní procedura, než analýza dat ve dvou propojených databázích.

považována za důvěryhodnější, konzistentnější a propracovanější. Publikovaná data tak budou mít vyšší vypovídací schopnost než doposud, budou odpovídat realitě a naopak nebude docházet k jejich modifikaci mnohdy ve prospěch MF.

Hypotéza, kterou jsem si na začátku práce stanovila, že zavedení EET bude úspěšné v tom smyslu, že dojde k naplnění jejích cílů (tzn. Finanční správa získá více informací pro lepší správu daní, dojde k omezení šedé ekonomiky a k lepšímu výběru zejména daně z příjmů a DPH a rovněž dojde k odstranění tržních deformací v české ekonomice), je potvrzena pouze částečně. Současná právní úprava a vůbec systém fungování EET naráží na celou řadu úskalí, která naplnění cílů značně komplikují. Je tedy velmi obtížné komplexně posoudit, zda celý systém bude jednoznačně přínosný či naopak nepřinese žádné (nebo alespoň požadované) výsledky.

Učinila bych takový závěr, že podnikatelé, kteří byli zvyklí tržby řádně evidovat a přiznávat, zavedení EET vnímají jako zbytečnou finanční a provozní zátěž, se kterou se však budou muset naučit žít a podřídit se jí. Tito by však uvítali a zasloužili si nějakou výhodu, benefit za svou poctivost, trpělivost a vynaložené náklady (ať už finanční, nebo časové). Podnikatelé, kteří již před zavedením EET účelově tržby měnili, snižovali a částečně nepřiznávali, budou mít tyto tendence i po zavedení EET. Naleznou si svou cestu pro to, aby tak mohli činit. Ve výhodě zůstávají ti, kteří provádí práci na místě u klienta, a ten nepožaduje účtenku. Jsou-li služby poskytovány široké škále zákazníků ve veřejných prostorách (např. obchody, restaurace, kulturní zařízení apod.), jeví se obcházení zákona o EET jako složitější, ale i zde už po několika měsících běhu EET dokázali najít podnikatelé své řešení. Nicméně věřím, že kdyby MF zvážilo a zapracovalo některé zmíněné návrhy na zlepšení systému do stávající právní úpravy, mohlo by posílit a možná i urychlit plnění cílů zavedené regulace.

6 Závěr

V předkládané práci jsem se věnovala velmi aktuální problematice elektronické evidence tržeb, jejímž zavedením Finanční správa rozšířila své nástroje pro efektivní správu daní a zároveň jím odstranila deficit v systému dosavadních evidencí. V úvodu práce jsem si stanovila hypotézu, že zavedení institutu EET může být úspěšné a může přinést pozitivní dopady zejména v několika oblastech. Mým cílem bylo na konci práce tuto hypotézu potvrdit či vyvrátit, čemuž jsem přizpůsobila i logické uspořádání práce.

První její část byla vstupem do problematiky, co se týče definování klíčových pojmů, jako je pojetí tržby, resp. přímo evidované tržby, která je předmětem zavedené evidence. Tato pasáž přináší zejména právní pohled na elektronickou evidenci tržeb ve smyslu jejího zasazení do právního kontextu, její vazby na jiné normy, ale pasáž obsahuje také přehled dalších evidencí, které podnikatelům ukládají (či ukládaly) jiné právní předpisy.

V další části jsem se věnovala principu a zásadám fungování EET v ČR, kde hlavním cílem bylo rozlišit běžný (tzv. online) a zjednodušený (tzv. offline) režim a jejich specifika a nastínit v čem spočívají zásady systému EET. Další kapitola byla zasvěcena cílům EET (tzn. získání informací pro lepší správu daní, omezení šedé ekonomiky, efektivnější výběr daní a narovnání konkurenčního prostředí), které reflektují vlastně i cíl mé práce, neboť podaří-li se plnit cíle EET, bude potvrzena i má hypotéza o úspěšnosti tohoto systému. Zde jsem zmínila i nejčastější argumenty odborníků pro a proti EET a schopnosti plnit její cíle. Identifikovala jsem rovněž subjekty (tzn. stát, podnikatele - povinné subjekty, spotřebitele a dodavatele technického zajištění EET), které jsou v EET nějakým způsobem zainteresovány a mají tedy své specifické role. Tento blok uzavřela kapitola o nákladech na zavedení a provoz systému, z níž vyplynulo, že pokud by byla dodržena předpokládaná výše prvotních i provozních nákladů, mohlo by opatření přinést požadované finanční výsledky.

Následující blok diplomové práce byl zaměřen na analýzu zavádění a fungování EET ve třech zemích, z nichž ČR vybírala formu realizace evidence tržeb – Slovensko, Maďarsko a Chorvatsko. Maďarský model evidence tržeb funguje na offline principu s odloženým online režimem pomocí certifikovaných registračních pokladen se SIM kartou. Systém byl zaveden pro všechny podnikatele najednou a obsahuje minimum výjimek, především je však velmi nákladný a ze tří modelů nejméně efektivní, proto od něj bylo v ČR upuštěno. Slovensko od roku 2015 přechází od fiskálních registračních pokladen k tzv. virtuálním registračním pokladnám pro vybrané profese. Od roku 2016 se již předpokládá zapojení všech podnikatelů do online režimu virtuálních pokladen s limitem 1 000 vystavených dokladů

měsíčně (po jeho překročení musí podnikatelé evidovat tržby dosavadním způsobem – pomocí fiskálních registračních pokladen). Zřejmě kvůli nejednotnosti pojetí evidence tržeb bylo i od tohoto modelu v ČR upuštěno a přistoupeno na chorvatský model, který eliminuje nedostatky obou zmíněných. Chorvatský model však nebyl u nás převzat ve všech aspektech regulace a dalo by se říci, že je oproti našemu systému přísnější či důslednější (namátkově zmíním např. povinnost zákazníka převzít účtenku či regulace hotovosti v pokladně podnikatele). V rámci slovenského i chorvatského modelu byly zkoumány první praktické problémy se zaváděním a při provozu EET, kde Chorvatsko se s problémy nepotýkalo, zatímco na Slovensku podnikatelé shledali problémů hned několik (např. možnost mít jen jednu virtuální registrační pokladnu na jedno prodejní místo). V případě obou zemí byla rovněž provedena analýza vývoje ekonomických ukazatelů před EET a po jejím zavedení, kde u obou zemí bylo možné vypořádat převážně pozitivní účinky tohoto opatření. Přitom je ale nutné brát na vědomí, že vykazované hodnoty nejsou jen projevem samotné EET, ale i dalších faktorů, které na ně působí, což posouzení efektivity přímo EET významně omezuje.

Obdobně, jako byla zkoumána situace při zavádění a provozu EET na Slovensku a v Chorvatsku, byla učiněna analýza i v českém prostředí. Výsledkem bylo zjištění, že česká právní úprava problematiky EET není dostatečně propracována a nezohledňuje specifika některých podnikatelských činností, což muselo být následně řešeno formou metodik, které podnikatele udržovaly ve střehu, aby včas implementovali změny do své činnosti a vyhnuli se tak zbytečným sankcím. Ukázalo se také, že zavedení EET není až tak nákladově optimální, jak tvůrci zákona předpokládali a pro některé podnikatele mělo zavedení tohoto opatření skutečně likvidační důsledky. Ani benefity, které MF zavedlo jako kompenzaci nákladů na technickou přípravu k EET, se neprojeví jako dostačující, protože někteří podnikatelé v pohostinství byli nuceni zvednout ceny navzdory snížení sazby DPH a na slevu pro fyzické osoby v souvislosti s EET zase ti, kteří mají nízký základ daně, prakticky vůbec nedosáhnou. Postupně se začaly poodhalovat také nesrovnalosti v odhadech počtu dotčených subjektů v jednotlivých vlnách, což nahrává závažným pochybnostem, zda EET může přinést předpokládaný příjem z daní a zda se toto opatření v konečném důsledku vůbec vyplatí vzhledem k investovaným nákladům. Pochybná je i metodika MF, kterou používá k hodnocení ekonomických dopadů EET, o kterých je zatím možné střízlivě usuzovat (vzhledem ke krátkému působení) zejména z nárůstu vykazovaných tržeb v prvních měsících chodu EET. Velkým nedostatkem systému, který může zásadním způsobem ovlivnit (a nepochybně ovlivní) plnění jeho cílů, je nedosažitelnost regulace na transakce bez dokladu, což je typické zejména pro činnosti ve čtvrté vlně a završuje pochybnostem o očekávaných

fiskálních dopadech. Nakonec bych upozornila na stále se rozšiřující možnosti, jak EET obcházet zejména nelegálními cestami, což je nutné při posuzování efektivnosti EET rovněž zohlednit. S přihlédnutím ke všem zmíněným zkušenostem jsem dospěla k závěru, že hypotézu o přínosu a pozitivních dopadech EET je možné potvrdit pouze částečně, neboť při provozu EET a tudíž plnění jednotlivých jejích cílů narážíme na řadu úskalí, která jejich dosahování podstatně komplikují. Pokusila jsem se tedy definovat několik námětů na zlepšení dosavadního systému (např. změna koncepce slevy na dani pro fyzické osoby tak, aby ji mohlo využít více podnikatelů či převzetí regulace hotovosti z chorvatského modelu, čímž by došlo ke zvýšení efektivity systému), které by po případném zohlednění a implementaci MF do současné právní úpravy mohlo přispět k efektivnějšímu a rychlejšímu plnění stanovených cílů. Zda EET může být prokazatelně přínosné tedy ukáže až delší čas.

Seznam použité literatury

Knižní zdroje

- [1] *AUDITOR*. Praha: Komora auditorů České republiky, 2016, **XXIII**(4). ISSN 1210-9096.
- [2] DUŠEK, Jiří. *Elektronická evidence tržeb: v přehledech*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2016. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-247-5839-8.
- [3] *Evidence tržeb: Metodický pokyn k aplikaci zákona o evidenci tržeb*. In: . Praha: Generální finanční ředitelství, 2016, Verze 1.0.
- [4] *Finanční, daňový a účetní bulletin*. Praha: Finanční aj. ekonomické poradenství a vydavatelství, 1992-. ISSN 1210-5570.
- [5] LÍBAL, Tomáš. *Elektronická evidence tržeb*. 1. vydání. VOX, 2016. ISBN 978-80-87480-51-9.
- [6] *PORADCE*. Český Těšín: PORADCE, 2017, **XXII**(3). ISSN 1211-2437.
- [7] RADVAN, Michal a Jiří KAPPEL. *Electronic Revenue Registry in the Czech Republic*. LeXonomica - Revija za pravo in ekonomijo / Journal of Law and Economics, Maribor: Univerza v Mariboru, 2015, vol. 7, no. 2, p. 139-159. ISSN 1855-7147.

Elektronické zdroje

- [8] BÁBEK, Radomil a Alžběta BÁBKOVÁ. *Zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb* [online]. In: . Praha: Asociace podnikatelů a manažerů, 2015, s. 9 [cit. 2017-03-09]. Dostupné z: <http://www.ceska-justice.cz/wp-content/uploads/2015/03/Zpr%C3%A1va-k-n%C3%A1vrhu-z%C3%A1kona-o-evidenci-tr%C5%BEB-APM.pdf>.
- [9] BÁBEK, Radomil. Proč se Babiš tak snaží zavést elektronickou evidenci tržeb. In: *Echo24.cz* [online]. Praha: Echo Media, 2015 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/ieHGV/proc-se-babis-tak-snazi-zavest--elektronickou-evidenci-trzeb>.
- [10] BLAŽEK, Josef. Evidence tržeb v Evropě: Registrační pokladny, systémy elektronické evidence tržeb a virtuální registrační pokladny. In: *Josefblazek.eu* [online]. Sportovní medaile, 2016 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <http://www.josefblazek.eu/finance/evidence-trzeb-v-evrope.htm>.
- [11] CYPRICH, Pavel a Pavlína Kosová. *Vzor pro EET v Česku: Chorvati zvýšili DPH pro hostinské* [online]. Praha: Seznam.cz, 2017 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z:

- <https://www.seznam.cz/zpravy/clanek/vzor-pro-eet-v-cesku-chorvati-zvysili-dph-pro-hostinske-8149>.
- [12] Dokumenty: Náklady na projekt etržby a provoz. *Etrzby.cz* [online]. Praha: Finanční správa, 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/dokumenty>.
 - [13] EGovernment. *Jaknainternet.cz* [online]. Praha: CZ.NIC, z. s. p. o., 2014 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <https://www.jaknainternet.cz/page/1718/egovernment/>.
 - [14] Ekonomické štatistiky: Daňové príjmy. *Mfsr.sk* [online]. Bratislava: Ministerstvo financií Slovenskej republiky, 2016 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.mfsr.sk/Default.aspx?CatID=4738>.
 - [15] Elektronická evidence tržeb ve světě. In: *ALTAXO* [online]. Praha: ALTAXO, 2015 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <https://www.altaxo.cz/poradna/elektronicka-evidence-trzeb/elektronicka-evidence-trzeb-ve-svete>.
 - [16] Elektronická evidence tržeb. *Svobodní* [online]. Pajonk.cz [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.pajonk.cz/temata/eet/>.
 - [17] European Commission. Assessment of the 2014 national reform programme and convergence programme for Croatia Accompanying the document Recommendation for a Council Recommendation on Croatia's 2014 national reform programme and delivering a Council opinion on Croatia's 2014 convergence programme. [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/csr2014/swd2014_croatia_en.pdf.
 - [18] Fiskalizace v Chorvatské republice: fakta. In: *Financnisprava.cz* [online]. Praha: Finanční správa ČR, 2015, s. 3 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: http://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/fs-financni-sprava-cr/2015-06-23_Fact_sheet_on_HR_experienceMH.pdf.
 - [19] HOVORKA, Michael. 65 miliónů korun ročně v úctenkové loterii, kterou Babiš nazval Úctenkovkou. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/65-milionu-korun-rocne-v-uctenkove-loterii-kterou-babis-nazval-uctenkovkou/>.
 - [20] HOVORKA, Michael. Hospodářská komora otestuje pokladní systémy pro #EET a dá jim štempl. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/hospodarska-komora-otestuje-pokladni-systemy-pro-eet-a-da-jim-stempl/>.
 - [21] HOVORKA, Michael. Nárůst tržeb v hospodách po zavedení #EET? Babiš vycházel jen z malého vzorku. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-

- 03-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/narust-trzeb-v-hospodach-po-zavedeni-eet-babis-vychazel-jen-z-maleho-vzorku/>.
- [22] HOVORKA, Michael. Víme, kdo bude provozovat Účtenkovku. V tendru je pouze jediný zájemce. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-01-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/vime-kdo-bude-provozovat-uctenkovku-v-tendru-je-pouze-jediny-zajemce/>.
- [23] HUŠKOVÁ, Pavlína. *Porovnání slovenského a chorvatského modelu evidence tržeb a jejich dopady na vybrané ekonomické ukazatele v letech 2013-2015*. Praha, 2016. Bakalářská práce. Vysoká škola ekonomická v Praze. Vedoucí práce Ing. Zdenka Vostrovská, CSc.
- [24] Informace o technické realizaci Elektronické evidence tržeb a zpřesnění nákladů. In: *Etrzby.cz* [online]. Praha: Finanční správa, 2016 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: http://www.etrzby.cz/cs/tiskove-zpravy_informace-o-technicke-realizaci.
- [25] Jak to funguje?: Způsob fungování systému evidence tržeb. *Etrzby.cz* [online]. Praha: Finanční správa, 2017 [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/jak-to-funguje>.
- [26] Jak vnímáte zavedení elektronické evidence tržeb? *Hospodářské noviny* [online]. Praha: Economia, 2016 [cit. 2017-02-26]. ISSN 1213-7693. Dostupné z: <http://archiv.ihned.cz/c1-65158900-jak-vnimate-zavedeni-elektronicke-evidence-trzeb>.
- [27] KAŽIMÍR, Peter. Kontrola tržeb byznys nezničí. *Mladá fronta DNES* [online]. 2015 [cit. 2017-03-15].
- [28] KNÍŽKOVÁ, Jana. Za nesprávné napojení na EET hrozí pokuty, ale i úniky citlivých obchodních dat. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/za-nespravne-napojeni-na-eet-hrozi-pokuty-ale-i-uniky-citlivych-obchodnich-dat/>.
- [29] LALOVAC, Boris. Fiscalization in Figures. In: *Záznam z konference o EET* [online]. Praha: Ministerstvo financí ČR, 2015, s. 27 [cit. 2017-03-15]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2015/zaznam-z-konference-o-eet-21596>.
- [30] MATĚJKA, František. POLITIKA: Elektronická evidence tržeb? In: *Neviditelný pes* [online]. Praha: O.Neff, 2015 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/politika-elektronicka-evidence-trzeb-dw8-/p_politika.aspx?c=A150304_220300_p_politika_wag.
- [31] MORÁVEK, Daniel. 3. a 4. vlna #EET nebude fungovat, tvrdí bývalý šéf finanční správy. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-27].

- Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/3-a-4-vlna-eet-nebude-fungovat-tvrdi-byvaly-sef-financni-spravy/>.
- [32] MORÁVEK, Daniel. 5 věcí, které o chystané účtenkové loterii nevíte. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/5-veci-ktere-o-chystane-uctenkove-loterii-nevite/>.
- [33] MORÁVEK, Daniel. 7 podnikatelských asociací vyzývá vládu, aby stáhla zákon o #EET . In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2015 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/7-podnikatelskych-asociaci-vyzyva-vladu-aby-stahla-zakon-o-eet/>.
- [34] MORÁVEK, Daniel. Asociace podporovala #EET kvůli narovnání trhu, teď chce dotace 750 milionů Kč. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/asociace-podporovala-eet-kvuli-narovnani-trhu-ted-chce-dotace-750-milionu-kc/>.
- [35] MORÁVEK, Daniel. Babišova data o nárůstu tržeb? Věštění z kávové sedliny by dalo přesnější čísla. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/babisova-data-o-narustu-trzeb-vesteni-z-kavove-sedliny-by-dalo-presnejsi-cisla/>.
- [36] MORÁVEK, Daniel. Babišův veletoč: Z chorvatské DPH a daně z příjmů nejde hodnotit efektivita #EET. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/babisuv-veletoc-na-chorvatskem-dph-a-dani-z-prijmu-nelze/>.
- [37] MORÁVEK, Daniel. E-commerce a #EET? Totální průšvih, úřady netuší, která u e-commerce bije. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/e-commerce-a-eet-totalni-prusvih-urady-netusi-ktera-u-e-commerce-bije/>.
- [38] MORÁVEK, Daniel. Hledáte řešení #EET? Máme souhrn pokladních zařízení pro restaurace a spol. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/hledate-reseni-eet-mame-souhrn-pokladnich-zarizeni-pro-restaurace-a-spol/>.
- [39] MORÁVEK, Daniel. Chcete #EET vyzkoušet v pilotním provozu? Musíte mít nainstalovaný certifikát. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/chcete-eet-vyzkouset-v-pilotnim-provozu-musite-mit-nainstalovany-certifikat/>.

- [40] MORÁVEK, Daniel. Jaké změny #EET mají šanci projít a jaké jsou jen utopií? Tipujte s námi. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/jake-zmeny-eet-maji-sanci-projit-a-jake-jsou-jen-utopii-tipujte-s-nami/>.
- [41] MORÁVEK, Daniel. Ministerstvo financí neodvedlo u #EET kvalitní práci, kritizují daňoví poradci. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/ministerstvo-financi-neodvedlo-u-eet-kvalitni-praci-kritizuji-danovi-poradci/>.
- [42] MORÁVEK, Daniel. Účtenkovka bude stát daňové poplatníky více než 6 a půl milionu korun měsíčně. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-28]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/uctenkovka-bude-stat-danove-poplatniky-vice-nez-6-a-pul-milionu-mesicne/>.
- [43] MORÁVEK, Daniel. Zákony jsou pro děti, oblíbě se nyní těší metodiky. Bohužel pro podnikatele... In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zakony-jsou-pro-deti-oblibe-se-nyni-tesi-metodiky-bohuzel-pro-podnikatele/>.
- [44] MORÁVEK, Daniel. Zeptali jsme se Slováků, jaké potíže mají s virtuálními pokladnami, obdobou #EET. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2015 [cit. 2017-03-20]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zeptali-jsme-se-slovaku-jake-potize-maji-s-virtualnimi-pokladnami-obdobou-eet/>.
- [45] *Na Slovensku odhalili manipulace s registračními pokladnami, jde o miliardy* [online]. Praha: Novinky.cz, 2016 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/397422-na-slovensku-odhalili-manipulace-s-registracnimi-pokladnami-jde-o-miliardy.html>.
- [46] Náklady na vybudování a provoz EET se nezvyšují. In: *Mfcr.cz* [online]. Praha: MF ČR, 2015 [cit. 2017-03-08]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2015/naklady-na-vybudovani-a-provoz-eet-se-ne-21657>.
- [47] Návrh zákona o evidenci tržeb: Důvodová zpráva k návrhu zákona o evidenci tržeb. In: *Sněmovní tisk 513/0, část 1/6*. Praha, 2015. Dostupné také z: <http://www.psp.cz/sqw/text/tiskt.sqw?O=7&CT=513&CT1=0>.
- [48] Návrh zákona o evidenci tržeb: Závěrečná zpráva hodnocení dopadů regulace (RIA). In: *Sněmovní tisk 513/0, část 1/6*. Praha, 2015. Dostupné také z: <http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/RIA.pdf>.

- [49] PETR, Miroslav. Chorvaté si evidenci tržeb chválí. *Lidové noviny* [online]. 2015 [cit. 2017-01-10].
- [50] PLESL, Jaroslav. Taxikář mi nedal účtenku, tak jsem si na něj došlápl, říká ministr. *Mladá fronta DNES* [online]. 2015 [cit. 2017-03-08].
- [51] POLÁK, Milan. Díky, pane ministře, implementace #EET nás v e-shopu vyjde na 60 tisíc korun. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/diky-pane-ministre-implementace-eet-nas-v-e-shopu-vyjde-na-60-tisic-korun/>.
- [52] Radana Křížová: Jak obejít EET? Možnosti jsou, ale... In: *Parlamentnilisty.cz* [online]. Praha: Parlamentní listy, 2016 [cit. 2017-03-21]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/nazory-a-petice/Radana-Krizova-Jak-obejit-EET-Moznosti-jsou-ale-452515>.
- [53] SCHNEIDER, Friedrich. *Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2013: A Further Decline*. Linz, 2013.
- [54] *Slovník spisovného jazyka českého* [online]. Praha: Ústav pro jazyk český, 2011 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z: <http://ssjc.ujc.cas.cz/search.php?hledej=Hledat&heslo=tr%C5%BEba&sti=EMPTY&where=hesla&hsubstr=no>.
- [55] SMETANKOVÁ, Daša a Josef PALÁN. Právní úprava evidence tržeb ve vybraných zemích EU: srovnávací studie č. 2.099. In: *Studie* [online]. Praha: Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR, 2015, s. 17 [cit. 2017-03-14]. ISSN 2533-4131. Dostupné z: <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=115745>.
- [56] ŠKOP, Michal. Anonymní ověření účtenky? Ale kdeže, informace o uživateli dostává i Google. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-02-26]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/anonymni-overeni-uctenky-ale-kdeze-informace-o-uzivateli-dostava-i-google/>.
- [57] TOMÁNEK, Tomáš. Účtenky? Strach i spokojenost. *Lidové noviny* [online]. 2015 [cit. 2017-03-13].
- [58] Tržba. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2015 [cit. 2017-02-09]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Tr%C5%BEba>.
- [59] *V Maďarsku se na výjimky nehraje. Evidenci tržeb tam zavedli pro všechny* [online]. Praha: Novinky.cz, 2016 [cit. 2017-03-13]. Dostupné z:

- <https://www.novinky.cz/ekonomika/422177-v-madarsku-se-na-vyjimky-nehraje-evidenci-trzeb-tam-zavedli-pro-vsechny.html>.
- [60] VALENTA, Ivo. EET v podání vlády chaosu. In: *Vlasteneckenoviny.cz* [online]. Vlastenecké noviny, 2016 [cit. 2017-03-22]. Dostupné z: <http://www.vlasteneckenoviny.cz/?p=168185>.
- [61] VESECKÝ, Zdeněk. Hostinští možná remcají, ale tržby evidují. Podvodníka abys pohledal. In: *Podnikatel.cz* [online]. Praha: Internet Info, 2017 [cit. 2017-03-25]. Dostupné z: <http://www.podnikatel.cz/clanky/hostinsti-mozna-remcaji-ale-trzby-eviduji-podvodnika-abys-pohledal/>.
- [62] VLKOVÁ, Jitka. Evidence tržeb: šrouby u sousedů se utahují. *Mladá fronta DNES* [online]. 2015 [cit. 2017-03-13].
- [63] VOKURKOVÁ, Kateřina. Evidence tržeb od A do Z. *Ekonom* [online]. 2016 [cit. 2017-01-10].
- [64] *Za čtvrt roku EET zaplatili podnikatelé na pokutách přes 100 tisíc* [online]. Praha: Novinky.cz, 2017 [cit. 2017-03-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/ekonomika/430575-za-ctvrt-roku-eet-zaplatili-podnikatele-na-pokutach-pres-100-tisic.html>.

Seznam zkratk

CS	Celní správa
ČSÚ	Český statistický úřad
DIČ	Daňové identifikační číslo
DPH	Daň z přidané hodnoty
DŘ	Daňový řád
EET	Elektronická evidence tržeb
FIK	Fiskální identifikační kód
Fiskalizace	EET v Chorvatsku
MF	Ministerstvo financí
PKP	Podpisový kód poplatníka
ZoDP	Zákon o daních z příjmů
ZoET	Zákon o evidenci tržeb

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 21.4.2014

.....
Natalie Trčková

Seznam příloh

Příloha 1: Orientační náklady na technické vybavení pro EET určené především malým provozům

Příloha 2: Etapy zavádění EET

Příloha 3: Srovnání jednotlivých modelů